

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

V žarišču:

**Naporno, a koristno
(izobraževanje
prostovoljcev)**

**Z javne tribune o
prekariatu; kršitve
za kršitvami**

**Utripi v
pokrajinskih
zvezah**

Mnenja, razmišljanja:
**Dolgotrajna oskrba
sodi v socialni resor**

Beseda vodstva ZDUS

Ali smo upokojenci res samo krhka bitja? 3

V žarišču

Informacijske točke za programe sobivanja 4
 Naporno, a koristno 5
 Javna tribuna opozorila na mnoge kršitve 6
 Zbor članov upokojenih delavcev v prosveti 7
 Teden vseživljenjskega učenja (TVU) 2018 8

Mnenja in razmišljanja

Dolgotrajna oskrba sodi v socialni resor. 9
 »Zdravje za vse« — letošnji svetovni dan zdravja 10

Kultura

Dramske delavnice 2018 11
 Pridi, prijatelj, postoj in poglej 12
 Žive knjige v novomeški gimnazijski knjižnici 12

Utripi v pokrajinskih zvezah 13

Evropsko pismo 20

Šport in rekreacija

Zaključek lige Pikado ob Krki 2017/2018 22

Avtonostalgijska

NSU Ro 80. 22

Pod Zdusovim žarometom

Prof. Vida Bogataj 23
 Anton Donko 23

Jubileji, obletnice

Pol stoletja v društvu upokojencev 24
 Umrl najstarejši Slovenec 24

Zdusova pravna posvetovalnica 13

Obvestila naših partnerjev

Kako se izogniti nevarnostim spomladanskih opravil? 29

Prijavnica za Likovno kolonijo Izola 2018 . . . 30

»Vesolje je čudoviti svet kaosa, v katerem osončja tvorijo galaksije, vse pa se eksponentno razvija brez scenarija in brez smisla. In prav to daje vesolju svoj smisel!« (Stephen Hawking)

Vendar, vsaj neke bi moral obstajati red. V družini denimo, saj ji pravimo osnovna celica družbe. Družine se združujejo v družbo, družbe pa navadno v državo. In, če vlada red v prvi skupini, saj je najbrž cilj vsakega starša, da v družini vlada sloga in harmonija, je z dialektičnega vidika vsaj v teoriji pričakovati, da bo red vladal tudi v širši skupnosti. V človeški naravi je, da se osmišljeni zakoni (napisani ali nenapisani) takoj pozabijo, ko posameznik zazna lasten interes ali interes skupine, ki ji pripada. Vlada je vsekakor taka interesna skupina izbrancev, ki s svojim vplivom in močjo lahko počne vse, kar se ji zahoče, in to vsepovprek. V antagonističnem svetu kaosa in urejenosti bo slej ko prej neke počilo.

Malo filozofsko sem zastavil svoj uvodnik, pa vendarle, tako nekako, v filozofskem smislu, sem razumel vsebino Javne tribune v Kinu Šiška, ki je potekala v ponedeljek, 26. marca, in na kateri so predstavniki civilne družbe opozarjali na delovno pravni kaos glede prekrškov. Čudi me, da na tribuni ni bilo vabljenega Iva Svetine, predsednika Društva slovenskih pisateljev, saj je ravno kultura v slovenskem prostoru največji pastorek prekarne politike, da o založništvu ne izgubljam besed.

Bistvu vsebine tribune se je še najbolj približal Boris Bregant, ki je o prekrškosti spregovoril z zgodovinskega vidika in sploh prvi razložil pojem prekrškosti. In najprej je bila beseda, uči knjiga modrih. Po kmečko in po domače bi temu na slovenskem rekli, da je Bog najprej sebi ustvaril brado. Prevladujoča interesna skupina, imenujmo jo kar vlada, je v tem reku zaznala tisto božje sporočilo, ki se glasi, da je bog človeka ustvaril po lastni podobi. Pojdimo se torej božje igre brez meja!

Ukinimo red, vnesimo nered, vrzimo ljudstvu pesek v oči, da si jih bodo »mencali in mencali«, dokler ne bodo oslepel. Hotel sem povedati, kratko in jedrnat, da ima od nereda lahko korist edino prevladujoča interesna skupina. Zdaj veste, zakaj je bila ukinjena Služba državnega knjigovodstva, SDK.

ZDUS PLUS, mesečna revija Zveze društev upokojencev Slovenije. Za izdajatelja Janez Sušnik, predsednik ZDUS. **Odgovorni urednik** Črt Kanoni, telefon: 01/62 05 481 e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si **Naslov uredništva:** ZDUSplus, Kebetova 9, 1000 Ljubljana Telefon: 01/519 50 86 e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si **Uredniški odbor:** Mija Pukl, Vera Pečnik, Slavica Bučan, Jožef Miklavc in Črt Kanoni **Dopisniki PZDU: Celje:** Milena Brečko Poklič milena.poklic@gmail.com 041/629 820 **Dolenjska in B. krajina:** Marija Golob 041/370 560 **Gorenjska:** Slavica Bučan 041/347 030 slavica.bucan56@gmail.com **Koroška:** Željko Kljajič 031/387 660 zkljajic.kljajic@gmail.com **Pomurska:** Vijola Bertalanč vijola.ppzdums@gmail.com **Posavska:** Marija Krušič 051/725 412 makru27@gmail.com **S. Primorska:** Majda Marinič babicamm@gmail.com **J. Primorska:** Slavica Frelih 041/210 911 starejsizastarejse.jp@gmail.com 041/503 005 **Šaleška:** Jože Miklavc 041/693 369 joze.miklavc@gmail.com **S. Podravje:** Irena Ferluga: **Lektorica:** Barbara Borko **Tisk:** Schwarz print d. o. o., Ljubljana **Fotografije:** NS PIZ, N. Vidmar, S. Jerše, N. Vogrič, F. Kikelj, J. Knafelc, M. Brečko – Poklič, K. Mermal, M. Malnar, V. Bertalanč, S. Pohar, D. Sikošek, M. Koračin, S. Jerše, B. Kastelic, foto SZSlo, Č. Kanoni, Fotoarhiv ZDUS. **Oblikovanje in priprava za tisk:** NEBIA d. o. o., Nepodpisani članki so last uredništva oz. ZDUS. **Naklada** 3.500 izvodov **Cena** 0,99 EUR **ISSN 2591-0205 Naslovnica: Udeleženci izobraževanja Starejši za starejše v Izoli: foto, Toni Krčan**

<https://www.facebook.com/ZDUS-Zveza-drustev-upokojencev-Slovenije>

ZDUSplus

Zveza društev upokojencev Slovenije

Ali smo upokojenci res samo krhka bitja?

Memorandum ZDUS

Bliža se volilni čas in zato smo v ZDUS pohiteli s pripravo Memoranduma, v katerem smo obdelali vsa, za starejšo generacijo, pomembna vprašanja. Mi smo pripravljene na pogovore s političnimi strankami. A so tudi one pripravljene na nas, na naša vprašanja, na naše ponudbe in na upravičene zahteve?

To bomo presojali na razgovorih z njihovimi vodstvi, na podlagi vsebin zapisanih v programih in po tem, koliko posluha bodo pokazale za urejanje vprašanj, ki čedalje bolj tarejo starejše.

Kako vidi upokojece Gospodarska zbornica Slovenije?

Zelo nas bi morale skrbeti izjave generalne direktorice GZS, ki pravi, da je samo od gospodarstva odvisna naša prihodnost. Medtem ko so po njenem prepričanju zdravstvo in šolstvo breme, so upokojeenci in brezposelni kar uteži, ki vlečejo gospodarstvo navzdol. Kje je tu čut za družbeno odgovornost do ljudi, ki ustvarjajo, kje je odnos do potreb družbe? Vloga zdravstva in izobraževalnega sistema so za GZS nepomembno zapravljanje denarja, saj vse to obravnavajo le iz zornega kota slabitve gospodarstva in delovanje družbe ne razumejo kot celovito medsebojno pogojen sestav sistemov. Maks Tajnikar iz Ekonomske fakultete pravi, da ni samo gospodarstvo lokomotiva, to sta tudi zdravstvo in šolstvo, medtem ko upokojeence tudi on vidi kot vagon, ki se šlepa. Torej, čeprav so ti upokojeenci delali, gradili nove tovarne, ustvarjali novo vrednost in tudi dobičke ter plačevali prispevke za zdravstvo, šolstvo, socialo in pokojnine, so danes obravnavani kot ne bodi jih treba.

Za dostojno delo

Ministrstvo za delo je v letu 2013 sprejelo dokument, v katerem je poudarjen cilj »dostojno delo za vse«, kjer se izpostavlja visoka brezposelnost mladih in nizka delovna aktivnost starejših. Spodbuja se prekariat, prožnost trga dela, kar v resnici pomeni lahkotnost odpuščanja delavcev, fleksibilnost. In kako se to »dostojno delo« izkazuje v praksi? Tako, da delavci živijo v strahu pred izgubo službe, tudi če so zaposleni za nedoločen čas, strah jih je izgube občasnega dela, mimogrede nad njimi izvajajo še mobing, jih izkoriščajo, velikokrat brez temeljnih pravic. Celo pravica dobiti plačo za pošteno opravljeno delo jim je mnogokrat kratena. Zaradi strahu in nestabilnega trga dela, prebivalci Slovenije doživijo najmanj zdravih let v EU. Tudi zaradi tega imamo dražje zdravstvo. Tudi zaradi tega zaposleni prej zbolevali in je starejše prebivalstvo bolj bolno kot v primerljivih državah.

Zmagovalci bodo tisti, ki se bodo prilagodili spremembam

Razvoj tehnologije spreminja družbo in družbene odnose. Zato naj se GZS raje ukvarja s strukturnimi spremembami v proizvodnji, ki bo dosegala večjo dodano vrednost. Nadalje z uskladitvijo izobraževalnega sistema z bodočimi potrebami gospodarstva po novih poklicih. GZS bi se morala ukvarjati tudi z možnimi oblikami zaposlovanja starejših, da bi na ta način gospodarstvo izkoristilo potenciale starejše populacije, ki ima kljub hitremu razvoju tehnologije, še vedno veliko uporabnih znanj in izkušenj. Delavce pri petinpetdesetih letih se smatra kot stare in se jih deklarira kot coklo v delovnem procesu. A prav ti so v današnjem času

še v cvetu ustvarjalnosti, vendar jih družba s svojo togo ureditvijo in odklonilnim odnosom kljub temu zavrže. Ali smo res samo še krhka bitja, ki so v breme družbe?

Če bi skladno s podaljševanjem življenjske dobe, ves čas postopno podaljševali tudi delovno dobo, danes ne bi imeli tako velikih problemov s starejšo generacijo.

Hlastanje

Po čem? Po več, seveda! V današnjem sistemu je treba čimbolj pogosto kupovati, tisto kar kupimo pa ne sme dolgo trajati in to samo zato, da bomo spet lahko kupovali, vse, kar so lastniki proizvodnih sil, proizvedli. In da bi lahko temu sledili, moramo do onemoglosti delati, da bi si lahko privoščili tisto, kar zahtevajo nenehno spodbujane nove zapovedi stila življenja. Kajti ta veriga se ne sme prekiniti. Zaradi koga? Zaradi nas ali zaradi elit in bogatašev? Komu torej delamo uslugo? Sebi ali njim?

Revščina v družbi izobilja

Se kdo v naši družbi ukvarja z revščino? Čeprav vemo, da je revščina med nami. Vemo, da je revščina med mladimi, med delavci in med starejšimi, torej upokojeenci. Da kljub polni delovni dobi, delavec »za dostojno delo«, karkoli že to pomeni, ne dobi pokojnine, ki bi zadoščala za »dostojno življenje«, je napaka v sistemu. In to napako je treba odpraviti. Tudi v ZDUS bomo sprožili učinkovite aktivnosti v borbi za zmanjšanje revščine med starejšimi.

Učenje za življenje

Ker se zavedamo pomena vseživljenjskega učenja, bomo v maju organizirali

ZDUSplus

okroglo mizo na temo: »Življenje starejših v družbi prihodnosti«. Vse več področij se dogaja na e-način, zato se moramo tozadevno poučiti, da bomo v koraku s časom. Sicer bomo postali izključeni. A ne gre le za e-življenje, gre za mnoga druga področja, ki jim moramo biti kos tudi starejši. Gre za to, da bomo lahko aktivni člani naše družbene skupnosti.

Seniorska koordinacija Slovenije

Kako politika odpelje triindvajset let delujočo koordinacijo civilne družbe – KOSOS, ki so jo ustanovile štiri nevladne organizacije? V nekem obdobju se je pričelo na sestanke Koordinacijskega odbora Slovenije vabiti tudi predstavnike političnih strank in tako je nekega dne predsedovanje koordinacije civilnih organizacij prevzel predstavnik ene od političnih strank. Po pomoti ali načrtno? In kaj je nastalo? KOSOS nič več ni bil koordinacija enakopravnih civilno družbenih partnerjev, ampak mesto potrjevanja stališč te stranke. Zato smo v ZDUS dali pobudo za ustanovitev nove povezave, v kateri bomo lahko spet delali tako, kot se za civilno družbo spodobi. Vendar smo morali po dolgi poti do rešitve, tako da smo ustanovili novi Seniorski koordinacijski odbor Slovenije – SEKOS. Povabili smo vse civilne organizacije, ki so bile že v prejšnji povezavi in vse so prestopile v novoustanovljeni SEKOS. Pristopajo celo nove. Pripravili smo program dela, glavni cilj pa je zastopanje skupnih predlogov in vodenje skupnih aktivnosti v zvezi z vprašanji starajoče se družbe.

V ZDUS se dogaja! Na vseh nivojih so aktivnosti, različne, zanimive, pomembne za naše članstvo. Marsikatero od tistih, ki jih vodimo na nivoju države, pa so prav tako pomembne za večino starejših.

Pred novimi volitvami se sprašujemo, v kakšno bodočnost v nadaljnjih štirih letih nas bo popeljala nova sestava koalicije, vlade in parlamenta. Tudi mi kot volivci odločamo o tem! Imejmo to v zavesti, ko bomo svojo izbiro z obkroževanjem izrazili na državnoborskih volitvah.

Želim vam lepo pomlad
in veliko zdravja,
vaša podpredsednica
Mija Pukl

Informacijske točke za programe sobivanja

Ministrstvo za okolje in prostor bo v prihodnjih tednih skupaj s partnerji projekta Sobivamo, med katerimi je tudi ZDUS, odprlo 11 informacijskih točk v vseh mestnih občinah v Sloveniji. Te bodo, kot trajna infrastruktura, namenjene starejšim, ki si želijo podrobnejših informacij o možnostih kakovostnejšega (so)bivanja. Starejši so, poleg mladih, skupina, ki potrebuje celostne rešitve in drugačen pristop k postavljanju primernega bivalnega okolja.

Sobivanje predstavlja obliko bivanja, v kateri živi več starejših oseb in je v svetu že precej razširjena, pri nas pa je treba zaupanje vanjo šele vzpostaviti. Odzivi na okroglih mizah so potrdili, da starejši potrebujejo nove rešitve za kakovostno bivanje, predvsem za čas bivanja med svojim domom in domom za starejše. Sobivanje več starejših oseb nudi ustrezno kakovost življenja, saj niža življenjske stroške, širi socialno mrežo, odpravlja osamljenost

in lajša vsakdanja opravila. Ministrstvo za okolje in prostor je, skupaj s partnerji projekta Sobivamo, v zadnjih mesecih obiskalo 11 mestnih občin. Skozi zanimivo javno razpravo o kakovosti bivanja starejših je bilo razvidno, da se morajo država, institucije in državljani prilagoditi temu, da se slovenska družba stara in je potrebno poiskati ustrezne rešitve za kakovostno bivanje starejših. »Skrb za starejše je naloga celotne družbe. V prvem delu projekta smo spregovorili o rešitvah za bolj kakovostno bivanje v starosti ter predvsem prislunili ljudem, kaj potrebujejo in kaj jih najbolj pesti v njihovem lokalnem okolju,« je povedala Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor. Dodala je še, da se moramo o starosti in izzivih, ki jih prinaša, odkrito pogovarjati. »Starost je lahko 'druga mladost', vendar se moramo z njo ukvarjati, tako da lahko še pravi čas sprejmemo prave odločitve. Še posebej te, ki so vezane na trenutno in prihodnje bivanje. Mi ljudi informiramo, rešitve pa

Posvet na Ptuju je pritegnil veliko pozornost.

vnašamo v sistemske rešitve, odločitve za spremembe pa morajo sprejeti sami. Dejstvo je, da s sobivanjem starejši lahko bivajo bolj kakovostno ter živijo bolj povezano in ceneje.«

Info točke bo Ministrstvo za okolje in prostor vzpostavilo skupaj z lokalnimi partnerji. »Info točke bodo poleg spletne strani in družbenih omrežij trajna infrastruktura, ki bo starejšim omogočala pridobivanje

dodatnih informacij o možnostih sobivanja, zagotavljanja bolj prijaznega bivalnega okolja ali vzpostavljanja sobivalnih skupnosti,« je dejala Vesna Dragan, vodja sektorja za stanovanja na Ministrstvu za okolje in prostor. Predvidoma bodo štirikrat letno na info točki prisotni tudi predstavniki projekta Sobivamo (Ministrstvo za okolje in prostor ter partnerji), ki bodo prisluhnili starejšim, jim osebno predstavili obstoje-

če možnosti in rešitve za njihove izzive, ali prenesli njihove predloge v prihodnje sistemske rešitve. »Info točke bodo umeščene v prostore, ki jih starejši poznajo, jih radi obiskujejo in se v njih dobro počutijo ter v okolja, ki starejšim dajejo občutek varnosti in zaupanja. Oboje je namreč izredno pomembno, ko govorimo o bivanju v tretjem življenjskem obdobju,« je še dodala Vesna Dragan.

Naporno, a koristno

Vsako leto v mesecu marcu poteka izobraževanje koordinatoric in koordinatorjev programa Starejši za starejši v našem prelepem hotelu Delfin v Izoli. Seznanimo jih z vsemi novostmi, ki jih prinaša zakonodaja na tem področju, s spremembami v »računalniškem« sistemu, s spremembami v obračunih, vnosom podatkov, s področji skratka, ki prinesejo našim ljudem, ki so obiskani in želijo naše pomoči, v njihove domove novosti in nove razsežnosti sodelovanja in seveda nalogamo vedno nove in nove obveznosti našim zlatim prostovoljcem. Kje je meja?

Letos se je izobraževanja udeležilo skoraj 300 koordinatorjev in vnašalcev podatkov. Delo je potekalo v skupinah glede na pokrajine neprekinjeno od 15. do 27. marca. Zvrstili so se vsi, ki so želeli pridobiti nova znanja. Vsebinska naj bi bila čim bolj zanimiva, saj je delo potekalo od jutra do večera. To ni oddih, temveč izobraževanje, ki ga kasneje vsi udeleženci uporabljajo v svojih društvih. In katera področja so bila izpostavljena? Socialni odnosi, obravnava poročil o delu in njihova vsebina, način izračunavanja dotacij glede razseljenosti, spremembe na področju finančnih poročil in njihova kontrola, vloga koordinatorja in predsednika društva, sprememba zakonodaje na področju varovanja podatkov

Udeleženci so poslušali zanimiva predavanja.

in gibalna terapija, ki jo naj koordinatorji prenašajo na naše, pomoči potrebne člane. Sodelovali so nekateri naši pokrovitelji in donatorji, saj je Telekom, ki nam pomaga s finančnim vložkom že kar nekaj let, pripravil zelo kakovostno predavanje o uporabi sodobne uporabe pametnih telefonov. Poudarek pa je bil še na e - oskrbi, ki bo prišla do veljave tam, kjer svojci želijo vedeti, kaj se s starejšimi osebami dogaja doma, saj njihovo gibanje v prostoru zaznavajo senzorji. To je širši projekt, saj se pogajamo z župani in z vlado o tem, da bi nam pomagali s finančnim vložkom, ker so sredstva za posameznika, ki tak »nadzor« potrebuje, v večini primerov previsoka.

Seveda si prizadevamo za pomoč tudi na tem področju.

Soča je predstavila svojo opremo, LGBT seznanitev naših koordinatorjev z drugačnostjo posameznikov in razumevanjem njihovih težav, s katerimi se soočajo v svojem življenju.

Analiza je pokazala, da je izobraževanje še kako potrebno, sploh pa pri posredovanju znanja in veščin na vse prostovoljce, ki sodelujejo v programu Starejši za starejše.

Hvala vam za čas, za nasmehe, potrpežljivost in vse priznanje za vaše opravljeno in načrtovano delo.

Vera Pečnik, foto Toni Krčan

Javna tribuna opozorila na mnoge kršitve

V organizaciji Gibanja za dostojno delo in socialno družbo je 26. marca v Kinu Šiška v Ljubljani potekala javna tribuna na kateri so udeleženci opozorili na prekarno delo in druge oblike, ki se opravljajo brez sklenjene pogodbe o zaposlitvi in ne zagotavljajo varnosti.

Danes se soočamo z revščino zaposlenih in prekarnih delavcev ter vseh samostojnih podjetnikov oz. tistih, ki sledijo družbeni anomaliji plačilne nediscipline. »Priborjenih pravic iz dela ne morejo uveljavljati, ker jih ni,« je poudarila predsednica Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje Anita Ogulin in dodala, da k njim po pomoč prihajajo neozdravljivi oz. resno bolni mladi starši. Prepričana je, da so bile odločitve politike v preteklosti zelo napačne. »Pravice iz dela so zgodovina. Bile so priborjene, kako smo mogli ob vseh teh fleksibilnih oblikah dela dopustiti, da se kršijo?« se je vprašala Ogulinova. Da niso bile odločitve politike napačne, ampak namerne, pa je dejala predsednica Zveze svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) Lidija Jerkič. »Obstajajo skupine, ki skušajo to prekarnost omejiti in preprečiti, pa vendarle na drugi strani, vsakokratna dejanja, tudi aktualne politike, kažejo na to, da gremo načrtno v smeri prekarizacije, iz ljudi iztisniti čim več in jih obdržati čim dlje v zaposlitvi brez ustreznega plačila.« Predsednik Sindikata prekarcev Marko Funkl je pojasnil, zakaj

Boris J. Bregant med svojim referatom

»Obstajajo skupine, ki skušajo to prekarnost omejiti in preprečiti, pa vendarle na drugi strani, vsakokratna dejanja, tudi aktualne politike, kažejo na to, da gremo načrtno v smeri prekarizacije, iz ljudi iztisniti čim več in jih obdržati čim dlje v zaposlitvi brez ustreznega plačila.«

je sindikat nastal. Začeli so kot gibanje za dostojno delo in vzpostavili sodelovanje z ZSSS, ker se jim zdi pomembno, da se združujejo in delajo skupaj. Kot rezultat tega je nastal Sindikat prekarcev, predvsem zato, ker so se številni ljudje na njih obračali s konkretnimi težavami, da jih zastopajo na sodiščih itd. »Naša ključna izziva sta združevati vse prekarce v sindikate zato, da se bodo postavili za svoje pravice in postali močna politična sila, ki bo lahko tudi z uporom pokazala, da niso samo delovna sila, ki je izkoriščana, temveč, da se povežejo in izborijo delavske pravice.« Kako je bilo z delavstvom nekoč pa je razkril Boris Bregant iz Zveze društev upokojencev Slovenije. Kot je dejal, je iz časov, ko je bil na področju dela uveden dokaj dober red. »Takrat smo poznali začasno zaposlene, redno zaposlene, nemajhno število nezaposlenih, med katerimi je bilo nekaj skoraj simbolično nezaposljivih. In ta sistem je deloval,« je pojasnil in dodal, da so do leta 1985 stvari tekle povsem normalno.

Sara Bagari iz Gibanja za dostojno delo in socialno družbo je v svojem prispevku na kratko načrtala pravne okvire in predstavila pomanjkljivosti določenih institutov, ki jih v gibanju postavljajo v ospredje, ko govorijo o dostojnem delu.

Foto: ZDUS

Dvorana Kina Šiška je bila nabito polna.

Zbor članov upokojenih delavcev v prosveti

V sejni dvorani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport je konec marca potekal zbor Društva upokojenih pedagoških delavcev Slovenije, ki se ga je udeležilo lepo število nekdanjih učiteljev, profesorjev in ravnateljev. Seveda so bili med prisotnimi tudi častni, lahko rečemo visoki gostje, ki so se odzvali prijaznemu vabilu predsednice DUPS, profesorice Vide Bogataj.

Uvodoma je za prešerno razpoloženje poskrbel otroški pevski zbor učencev OŠ Božidarja Jakca iz Ljubljane, pod vodstvom zborovodkinje prof. Vanje Suhadolnik, ki je zapel tri skladbe. Dve iz antologije slovenske popularne glasbe, eno pa iz svetovne zakladnice nepozabnih melodij. Nato sta se predstavili še učenki solistki, prva na flavti, druga pa na harmoniki, ki sta dokončno prebili led in ogreli srca navzočih. Nič nenavadnega torej, da je slavnostna govornica, Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic, nadaljevala v tem duhu in med drugim poudarila, da ravno v letošnjem letu večino svojega dela posvečajo spremljanju uresničevanja pravic starejših na vseh poljih njihovega delovanja. Zlasti ta monitoring posega v delo in nego starostnikov v DSO, a da je v tem trenutku še preuranjeno, da bi spregovorila kaj več. Med gosti je bila tudi podpredsednica ZDUS Mija Pukl, ki je med ostalim spregovorila še o svojih spominih na prvo službo učiteljice in delo z otroki. Dejala je, da so se drug

Harmonika je povsod zaželena

Častne gostje zbora, Mija Pukl ZDUS, Zvonka Pangerc - Pahernik ACS in Vlasta Nussdorfer, Varuhinja človekovih pravic

od drugega učili in da je bilo takrat tako interaktivno vzdušje ustvarjalno tako za učence kot zanjo, mlado učiteljico. Zbora članov DUPS se ni mogel udeležiti predsednik SVIZ-a Branimir Štrukelj, zato je bil v imenu sindikata prisoten njegov namestnik,

»... ravno v letošnjem letu večino svojega dela posvečajo spremljanju uresničevanja pravic starejših na vseh poljih njihovega delovanja.«

ki se je zahvalil za povabilo in med drugim spregovoril tudi o vlogi in poslanstvu pedagoških delavcev v luči nedavnih zaostrovanz z vlado po višjih plačah šolnikov. Dejal je, da so na SVIZ prejeli vrsto anonimnih pisem z grožnjami in da je to odraz, da laična javnost v izobraževalnem sistemu vidi le dva meseca počitnic, proste vikende in šolske izlete. Predstavnica Andragoškega centra Slovenije je spregovorila o svojih, torej njihovih izkušnjah pri delu s starejšimi in se dotaknila, da pravzaprav nimajo toliko stika z upokojsko srenjo, kot pa s starejšimi, ki so iz tega ali onega vzroka prekinili redno šolanje in ga nadaljujejo tam, kjer so ga končali. Na koncu svečanega dogodka je profesorica Vida Bogataj v imenu Zbora članov DUPS podelila še društvena priznanja. Prejeli so jih:

Priznanja za večletno zavzeto sodelovanje in pomoč pri izvedbi društvenih nalog z dobrimi rezultati v sekciji in društvu: Metka Rančigaj, Marija Hafner in Andreja Kobal.

Pohvali za prispevek k aktivnemu vzdušju v sekciji: Pavla Lebič in Helena Veljič.

Zahvale za vzorno opravljene naloge in prispevek društvu: Vinko Cedičnik, Hedvika Vidmar Šalomon, In Kosanović Branka.

Zahvale za vsebinsko, organizacijsko pripravo in strokovno koordiniranje pri projektu »Pred upokojitveno usposabljanje pedagoških delavcev«: Domitrovič Ivan Janez, Dobnik Vladka, Irma Veljič, Motik Dragica, mag. Tome Marija, Turičnik Marijan, ACS in mag. Andrej Sotošek, direktor.

Zahvalo za prijazen odziv šole in sodelovanje pevskega zbora v kulturnem delu programa na ZČ – DUPDS, OŠ Božidarja Jakca Ljubljana in zborovodkinja, prof. Vanja Suhadolnik.

Posmrtno priznanje v zahvalo »Častni član društva« so podelili dr. Miru Mihevcu za priznane strokovne dosežke na andragoškem področju ter proučevanju in približevanju spoznavanja sosednih držav, predvsem Madžarske.

ZDUS, Mala plaketa za izredne zasluge delovanja v društvu in v širšem okolju, Anča Skok.

Besedilo in foto, Črt Kanoni

Teden vseživljenjskega učenja (TVU) 2018

Andragoški center Slovenije bo v tesnem sodelovanju s Knjižnico Šmarje pri Jelšah in mnogimi drugimi partnerji 11. maja v Šmarju pri Jelšah slovesno odprl letošnji **Teden vseživljenjskega učenja – TVU** (<http://tvu.acs.si>). Naj ne zavaja ime festivala, ki izhaja iz daljnega leta 1996, ko je ACS prvič, z okoli sedemdesetimi ustanovami izpeljal okoli 500 prireditev. Zadnja leta namreč v mreži TVU moči združuje nad 1.500 prirediteljev, ki vsak v svojem okolju in usklajeno

s potrebami in značilnostmi izpeljejo blizu 10.000 dogodkov. Ti potekajo **od dneva odprtja pa do konca junija**, obravnavajo pa področje izobraževanja, kulture, zdravja, okolja, gospodarstva in mnoga druga. Dogodkov je toliko, da jim je težko slediti, zato je vzpostavljen spletni koledar, (<http://tvu.acs.si/koledar>) zasnovana pa je Parada učenja, v kateri na en dan (letos 16. maja) na 16 prizoriščih po vsej državi na javnih mestih potekajo različne oblike prikazova-

KULTURNA DEDIŠČINA

NEOKRNJENA NARAVA

CELODNEVNI OGLEDI
ZASAVJA ZA SKUPINE:
051 356 893
INFO@4DRITL.SI

EDINSTVENA KULINARIKA

4. DRITL VIRTUALNI MUZEJ RUDARSTVA TRBOVLJE

nja vseživljenjskega učenja (stojnice, delavnice, odrski nastopi in podobno). V želji po tematski usmeritvi dogodkov TVU pa si ACS skupaj s partnerji vsako leto zada nekaj skupnih akcij. Letošnje obravnavajo povezanost učenja in kulture, zdravje, sodelovanje medijev pri promociji učenja, trajnostni razvoj, planinstvo, prostovoljstvo ter pomen učenja pri starejših. V letu 2016 je bil med skupne akcije TVU prvič vključen poseben dan, posvečen starejšim. Akcija je imela dober odziv, zato se ob soglasju Zveze društev upokojencev Slovenije - ZDUS, ACS in predstavnikov prirediteljev, že tretje leto vključuje med skupne akcije TVU z željo, da postane tradicionalna. ZDUS za društva upokojencev posebej izpostavlja 18. maj, ki bo letos posvečen akciji »Dan starejših – čili, zdravi, informirani in dejavni«. V želji, da bi vas nagovorilo in obogatilo čim več dogodkov, pozivamo društva, da razmislite o dogodkih, ki bi jih lahko v povezavi s širšo tematiko te akcije organizirali skupaj s ponudniki v svojem lokalnem okolju. Osrednji dogodek akcije bo okrogla miza na temo »Izzivi vseživljenjskega učenja starejših«, ki bo pod okriljem Zveze društev upokojencev Slovenije potekala 18. maja v Ljubljani. Podrobnejše informacije o dogodku bodo objavljene na spletnih straneh ZDUS in TVU 2018.

Komisija za izobraževanje, publiciteto in informatiko ZDUS

Dolgotrajna oskrba sodi v socialni resor

Premajhna prisotnost stroke v politiki

Avtor prispevka (prvi z leve) med skupščino SZSLO

K pisanju sta me spodbudila prispevek v februarški številki ZDUSplus na 7. strani »Na Ministrstvu za zdravje bodo upoštevali pripombe za večjo solidarnost« in obe skupščini Socialne zbornice Slovenije za mandatno obdobje 2018–2022, dne 22. marca 2018.

Zakon o dolgotrajni oskrbi je vlada (v odstopu) nepremišljeno prenesla iz socialnega v zdravstveni resor. Politika je v tem primeru vztrajno ignorirala intelektualni potencial socialne in drugih strok, skupnosti, Socialne zbornice Slovenije in Zveze društev upokojencev Slovenije ter je ponudila javnosti nedozorel in premalo domišljen akt. V generalno popravilo ga bo morala poslati nazaj v pravi (socialni) resor naslednja vlada. Pri programu dela Socialne zbornice Slovenije za obdobje 2018–2022 je poudarek tudi na dolgotrajni oskrbi. Predlog zakona o dolgotrajni oskrbi nas vrača v preteklost, dobesedno pohodil je preizkušena in uporabna znanja, metode in koncepte, ki so se skrbno razvijali, in kaže nepriznavanje socialne stroke ter prehod na zdravstveno. »Sprejetje

zakona bi žal pomenilo, da bi se odpovedali polstoletnemu izboljševanju kakovosti dela, kar je nedopustno in nevarno. Poleg tega Predlog ne sledi niti sprejeti slovenski Resoluciji o nacionalnem programu socialnega varstva niti sprejetim evropskim smernicam. Manjkajo mnogi segmenti sistema, ki urejajo celostno obravnavo. Kot je zastavljeno, lahko vodi le v slabšanje kakovosti za uporabnike. Bistveno načelo na osebo naravnane načrtovanje je vključevanje posameznika v smiselni nivo načrtovanja njegove prihodnosti. To velja za vse, tudi za otroke, *starejše, ljudi s posebnimi potrebami idr.*« je zapisala dr. Valerija Bužan, dosedanja predsednica SZS. Socialna zbornica Slovenije je dolžna zahtevati utemeljene razloge za posege v odločitve vladajočih političnih struktur v primerih, ko preide skrb za veliko skupino prebivalstva iz upravljanja enega sektorja v drugega. Strokovno delo posameznih področij se je gradilo desetletja in se redno nadgrajuje. »Prehajanje posameznih sistemov socialnega varstva iz enega državnega sektorja v drugega je neodgovorno in utemeljeno zgolj na «političnem kupčkanju«. Social-

na dejavnost ne more biti talec interesov *posameznika*,« pravi mag. Nace Kovač, novoizvoljeni predsednik SZS. »Če nekdo ni dovolj strokovno kompetenten in samozavesten za odprte vsebinske debate, za javno funkcijo, kot je ministrska, verjetno ni zrel – tudi če je upokojenec.« je v Delu, 9. marca 2018 zapisal dr. Alojz Ihan. Na letošnjem Festivalu za tretje življenjsko obdobje bo zato ponovno aktualna razprava o dopolnjeni (ali novi) verziji zakona o dolgotrajni oskrbi. Vodili naj bi jo Socialna zbornica Slovenije (ki skrbi za povezanost, razvoj in strokovni dvig socialno varstvene dejavno-

»Na letošnjem Festivalu za tretje življenjsko obdobje bo zato ponovno aktualna razprava o dopolnjeni (ali novi) verziji zakona o dolgotrajni oskrbi.«

sti) in Zveza društev upokojencev Slovenije (ki je s permanentnim programom Starejši za starejše boljša poznavalka razmer starejših od politike). Obe sta kompetentni pri ugotavljanju potreb starejših in predlaganju sistemskih rešitev na državni ravni. Na skupščini Socialne zbornice Slovenije, 22. marca 2018, so delegati soglasno sprejeli mojo pobudo, da Socialna zbornica Slovenije v sodelovanju z Zvezo društev upokojencev Slovenije na letošnjem Festivalu za tretje življenjsko obdobje vodita okroglo mizo: Dolgotrajna oskrba sodi v socialni resor.

Milan Pavliha, predstavnik
Socialne zbornice Slovenije v
Programskem svetu F3ŽO

Foto: SZSLO

SOBIVAMO

Program
Vseživljenjsko
učenje

»Zdravje za vse« — letošnji svetovni dan zdravja

Namen svetovnega dneva zdravja, ki smo ga obeležili 7. aprila, je vsako leto opozoriti javnost na določeno vprašanje s področja zdravstvenega varstva. Letošnji dan, poimenovan »Zdravje za vse«, se osredotoča na univerzalnost in dostopnost zdravstvenega varstva, izboljšanje zdravja za vse in zmanjšanje neenakosti v zdravju. Zdravje je namreč pomembna vrednota, pravica do socialne varnosti in varovanja zdravja, kar sodi med temeljne pravice posameznika.

V Sloveniji v povprečju preživimo zdravi 72 % življenja ali manj kot znaša povprečje v EU.

Po evropskem strukturnem kazalniku Zdrava leta življenja, ki temelji na omejitvah posameznika pri običajnih aktivnostih in torej predstavlja pričakovano trajanje življenja brez oviranosti, v Sloveniji v povprečju preživimo zdravi 72 % življenja (ženske 69 %; moški 75 %), kar je manj kot v povprečju EU, kjer preživijo zdravi 78 % življenja (ženske 76 %; moški 80 %). Za vse države EU je za ta kazalnik značilna dokaj visoka razlika med spoloma, kar je predvsem posledica nižjega števila let pričakovanega trajanja življenja moških. Svoje splošno zdravstveno stanje sta v letu 2016 v sklopu Ankete o življenjskih pogojih ocenili kot dobro ali zelo dobro dve tretjini oseb, starih 16 ali več let; 44 % dobro, 20 % zelo dobro; pri tem so moški svoje zdravstveno stanje ocenili nekoliko bolj optimistično. Samoocena je seveda v veliki meri odvisna tudi od starosti vprašanih; med osebami, starih od 16 do 25 let, je bilo takih, ki so imele o svojem zdravstvenem stanju dobro ali zelo dobro mnenje, 89 %, med osebami, starih 66 ali več let, pa je bilo takih nekoliko manj kot tretjina. V letu 2016 so bile ženske v povprečju na bolniškem dopustu približno 18 koledarskih dni, moški pa približno 6 dni manj. Najpogostejša vzroka smrti so bolezni obtočil (bolezni srca in ožilja) in različna rakava obolenja. V 2016 so bile bolezni obtočil in različna rakava obolenja (novotvorbe ali neoplazme) vzrok za skoraj tri četrtine vseh smrti v Sloveniji. Razlike med spoloma so bile znatne. Ženske so zbolevali in umirale v večjem obsegu zaradi bolezni obtočil (skoraj polovica

vseh smrti), moški pa so v večjem obsegu zbolevali in umirali zaradi različnih rakavih obolenj (pri več kot tretjini smrti moških je bil to glavni vzrok smrti). Po zadnjih zbranih podatkih za leto 2015 so tekoči izdatki za zdravstveno varstvo (brez investicij) znašali 8,5 % BDP (oz. 3,3 milijarde EUR), kar je Slovenijo uvrstilo na 13. mesto med državami članicami EU. S prispevki iz obveznega zdravstvenega zavarovanja smo v tem letu v Sloveniji zbrali 69 % vsega denarja, 15 % iz dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, 13 % s plačili iz žepov posameznikov, ki storitve potrebujejo, in preostale 3 % iz drugih virov. Na finančno dostopnost do zdravstvenih storitev navadno najbolj vplivajo neposredni izdatki iz žepa, saj lahko revnejšim gospodinjstvom predstavljajo veliko finančno breme,

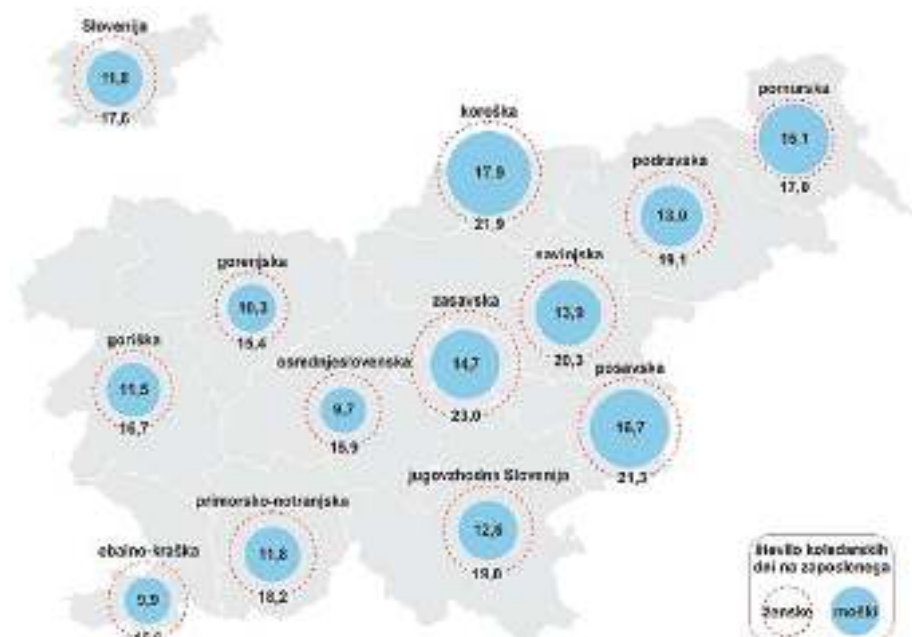
ker so nepredvidljivi, poleg tega pa najbolj obremenjujejo kronične bolnike in starejše. V Sloveniji so ti izdatki še relativno nizki (13 % v 2015; v EU v povprečju 22 %), saj se večina zdravstvenih storitev, zdravil in medicinskih pripomočkov pokriva iz obveznega in dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj. Po zadnjih podatkih smo v letu 2015 neposredno iz žepa največ porabili za zdravila in medicinske pripomočke (56 %), sledili so izdatki za ambulantne kurativne obravnave: za osnovne zdravstvene in diagnostične storitve smo porabili 7 % vseh izdatkov iz žepa, po 8 % smo porabili tako za zobozdravstvene storitve kot za specialistične ambulantne storitve, 13 % pa smo porabili za druge ambulantne kurativne storitve (fizioterapija ipd.).

Povzeto po www.surs.si.

Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo po namenih, Slovenija, 2015. Vir: SURS ©SURS

Število dni bolniške odsotnosti na zaposlenega, statistične regije, 2016. Vir: NIJZ ©SURS

Dramske delavnice 2018

Kako do uspešne predstave?

Dramska delavnica v Izoli, ki jo je marca letos že tretjič organizirala Zveza društev upokojencev Slovenije, se je iztekla v silnem razpoloženju skoraj dvajsetih udeležencev iz različnih krajev Slovenije. Kot bi magična roka izbrala tiste »tprav«, predane delu, zvedave kljub temu, da o gledališču veliko vemo, z njim živimo v svojih vaških in urbanih okoljih, se mu predajamo, a se zavedamo, da je priložnost za učenje tudi v poznih letih dragoce na in je ne smemo zamuditi.

Več kot polovica udeležencev je bila že drugič, nekateri celo tretjič in kar ne verjetno je, kako zelo lahko pritegne dobra družba, prijateljsko srečevanje in dodatno usposabljanje. Ponovno srečanje starih prijateljev in pridruženje novih, svežih obrazov, je narekovalo ponovno uglaševanje orkestra najprej na eno samo skupno noto. Ta je bila prelivanje dramske ideje v uprizoritevno idejo. Ključ delanja dobre predstave ni samo kvalitetno prenašanje dramskega besedila na oder, prepričljivo govorjenje, prenašanje fabule ipd., marveč še mnogo drugega, usmerjenega na končni cilj: gledalcu poseči v dušo in srce. Dramska delavnica v Izoli je imela namen postaviti v ospredje temeljni pogoj lotevanja neke uprizoritve. Kako izbrati primeren tekst, ali pa ga napisati? Kako preseči v sebi takojšnje videnje? Muka in garanje vsakega umetnika se pričinja z uprizoritveno idejo, ki pride, ali pa ne. Njej smo se posvetili, o njej pretežno govorili, jo iskali, brskali po avtocesti domišljije in po stranpoteh, prisluškovali, napenjali čutila in možgane. Analizirali smo dvojce besedil avtorice iz upokojenskih vrst Ivce Ogorevc in izbrali besedilo Gremo na morje, s katerim smo praktično poizkušali razločevati situacijsko, besedno in tudi značajsko komiko. Pri tem smo se posvečali razmišljanju o komičnem kot antropološkem fenomenu človekovega nagnjenja do šale in smeha. Kajti po nobelovcu Bergsonu, ki v Eseju o smehu ugotavlja, da komičnost najdemo samo v območju človeškega in se smejemo živali ali predmetu zaradi podobnosti s človekom, smo ljudje živa bitja, ki se znamo smejati in tudi zbujati smeh. Tako smo se na delavnici dva dni in pol od jutra do poznega popoldneva, brez zadržkov predajali kot ustvarjalci, akterji, poslušalci, debaterji, še najbolj pa

Udeleženci delavnice so na terasi stopili pred Nevenkin objektiv.

kot zreli, izkušeni ljudje, ki se zavedamo, kako dragoceno je soočanje z gledališčem in njegovimi skrivnostmi. Soočanje pomeni postopno pronicanje v zakonitosti uprizarjanja, v zgodovino razvoja evropskega ali zahodnjaškega gledališča in nujnost poznavanja poti uprizarjanja, ki vodijo k uprizoritvi uspešne predstave. Povezava med resničnim svetom in estetskim univerzumom namreč še zdaleč ni tako samoumevna. Ljubiteljske gledališke skupine na slovenskem dosegajo razmeroma visok nivo kvalitete uprizoritev, presežkov pa je razmeroma malo, zato se je vsakokrat potrebno vprašati, zakaj je tako? Zakaj se vzorci ponavljajo, načini postajajo manire, pomanjkanje inovativnosti pa pripelje do letargije ali otopelosti, uspavanja na uspehih in nazadnje zatonu takega gledališča? Ko večkrat vidiš podobno uprizoritev istega besedila, ti to postane nezanimivo, dolgočasno. Ko pa se pojavi drugačna preobleka, drug pogled na dramsko besedilo, ko se razstirajo neznani svetovi, druge dimenzije in se ti univerzum dviguje od povprečja k civilizacijskim višinam, si kot gledalec poplačan, obogaten, prevzet. Kot primer naj navedem tri variante istega besedila, Shakespearovega Sna kresne noči, ki sem ga doslej imel priložnost videti v treh različicah. Prva, v slovenskih gledališčih uprizarjana, se mi je ohranila v spominu kot čutna, estetsko dodelana predstava, kjer sta bila scena in dialog v sozvočju, skoraj realistična, avtorjeva poetična beseda pa vseskozi v ospredju. Kot gledalec si dojel dramsko sporočilo, bil zadovoljen. A vsaka naslednja postavitev je bila v čutnem dojetju enaka. Druga, v režiji slovitega Petra Brookaa, je bila nekako

disharmonična, domala spektakulska, hoté moderna. Namesto dreves so bile kovinske spirale, dialog in dolge shakespearijanske tirade pa so do gledalcev prihajale s trapezov, na katerih so se gugali igralci. Kot gledalec sem odhajal z mešanimi občutki, uprizoritveno sporočilo je ostalo v zraku in se me ni moglo dotakniti. Tretji stik s tem besedilom na festivalu v Avstriji, kjer je gostovalo madžarsko gledališče, pa je bil nepozaben. Pravzaprav na prvi pogled nič posebnega, kar ne bi videl že pri nas, a vendarle posebno, nekaj, česar še nisem občutil. To je bilo vzdušje, čutenje zvezdnega neba uprizoritvene domišljije. Čarobno, ki se te dotakne, in ko odhajava s kolegom režiserjem, sva si edina. Če vsaj na vsakih deset let doživiš tako predstavo, si v življenju dovolj videl in doživel. Zadostuje briljantna tehnika in alegorični svet, ali pa je potrebno še kaj več? Tisto, kar ni samo spektakel, odrska fikcija, iluzija – ampak tisto več, čarovnija, ki se zakoplje v dušo kot očiščenje, ki te, gledalca, dvigne v dojetje in čutenje. Naša delavnica je razkrivala pasti in poti ustvarjalnega procesa in udeleženci smo v tem uživali, se trudili po svojih močeh in razodela se nam je dodana vrednost, da je bistvo predstave tisto sporočilo, ki gledalcu sname obvezo vsakdanjosti z oči, ki privabi spoznanje in ne le užitek zabave. Kot Prešeren v nemškem sonetu smo se tudi mi strinjali, da – življenja vredno je – *snovanje* –, s tem pa moramo kot gledališki ustvarjalci uporabiti in razvijati svoj dar, snovati, iskati, se potiti v labirintih domišljije, ker le tako lahko dosežemo cilj in se potem toliko bolj veselimo tudi uspeha.

Rajko Stupar, foto Nevenka Vidmar

Pridi, prijatelj, postoj in poglej

Misel, ki se mi je ob priložnostnem dogodku porodila, se mi zdi še kako aktualna tudi ta čas, ko se še bolj zavedamo naše preteklosti tudi na kulturnem področju. K temu nas spodbuja tudi Evropsko leto kulturne dediščine. To pa je priložnost, da širše spregovorimo o ljubiteljski kulturi v DU, ki ima široke razsežnosti za starejšo generacijo.

Izkušnje kažejo, da je kultura ena izmed izjemno pomembnih področij, kamor se starejši vključujejo. Mnogokrat ugotavljamo, da tradicionalna kulturna društva ne nudijo dovolj možnosti za vključevanje starejših, zato se kultura vedno bolj razvija v DU, kar kaže tudi statistika, ki jo vodi Zveza društev upokojujencev Slovenije. Značilnost teh je, da izstopajo predvsem aktivnosti s področja ohranjanja kulturne dediščine: likovna kolonija v Izoli in Rogaški Slatini, razstave, folklor, petje ljudskih pesmi, tamburaške skupine, ljudski godci, zbirateljstvo, rokodelske delavnice, ročna dela itd. Pri tem ne smemo pozabiti na razne kulturne prireditve, kjer pride do izraza dejavnost, ki ohranja ljudsko izročilo, npr. Večer pesmi in plesa v Cankarjevem domu. Med pomembno prizadevanje DU je množično obiskovanje knjižnic, spomenikov, muzejev,

galerij, kar znajo upokojujenci povezati s krajšimi izleti ali potovanji. Prav to dokazuje, da so starejši najbolj zvesti obiskovalci kulturnih znamenitosti. Vemo tudi, da je živa kulturna dediščina še kako prisotna prav v DU, ki gojijo najbolj avtentično kulturno izročilo in tako ohranjajo tradicijo. Ne moremo pa tudi mimo dejstva, da prav starejši sistematično sodelujejo z vrtci in šolami kot mentorji, vodje delavnic, pri kulturnih dnevih, so zbiratelji in ohranjajo šege in običaje, ljudske pesmi, folklorne plese in mlade seznanjajo s kulinariko iz kmečkih peči in »črnih kuhinj.« Mladi bodo tako spoznali, kako pomembno je čuvati kulturno ustvarjalnost mojstrov slovenske dediščine skozi čas za rodove, ki prihajajo, kajti po njihovi zaslugi se je ohranila bogata kulturna dediščina skozi tisočletja kot ogledalo naše preteklosti. Na ta način starejši izražajo voljo, znanje in potrebe, da s svojimi izkušnjami zadovoljijo svoje interese in samopotrditev. Dejstvo je, da je kultura nepogrešljiva razsežnost v življenju starejših, predvsem v okoljih, kjer živijo. Naša dolžnost je, da poiščemo najprimernejše načine za aktivno staranje vseh, ki si to želijo. Predvsem pa je pomembno, da spoznamo, kako učinkovito je medgeneracijsko sožitje. Ne pozabimo, da so mnogi starejši sposobni ustvarjati, biti vodje in mentorji, da

imajo izkušnje in lahko mnogo prispevajo h kvalitetnemu razvoju ohranjanja kulturne dediščine in kulture nasploh. Na ta način tudi sooblikujejo kulturni obraz okolja, kjer živijo in delujejo. Vedeti moramo, da je kulturna dediščina kultura našega vsakdana, zato smo si letos izbrali temo 20. likovne kolonije v Izoli: *Kulturna dediščina vsakdanjega življenja*. Prebrala sem, da ustvarjalnost ne pozna meja, zato z veseljem pričakujem slikarje z vseh koncev Slovenije. Slikarji znajo na slikarskem platnu prebuditi naše zanimanje za lepote, ki se skrivajo v kulturni zakladnici naših pokrajin.

Na ta način bomo tudi mi opozorili na naše zanimivosti in pomembnosti, zaradi katerih vabimo prijatelje in ljubitelje kulturnih znamenitosti: »Pridi, prijatelj in poglej, to je naša lepa in kulturno bogata domovina.«

Emma Tibaut, fotoarhiv ZDUS

Žive knjige v novomeški gimnazijski knjižnici

V okviru nacionalnega Unescovega projekta, v sodelovanju Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto in Gimnazije Novo mesto, je v začetku marca v prostorih gimnazijske knjižnice ponovno potekala Živa knjižnica, ki je odstirala zgodbe in življenja ljudi, odprla razmišljanja in spodbudila pogovore o predsodkih.

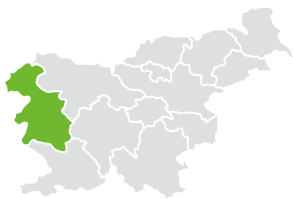
Na Živi knjižnici je sodelovalo 13 živih knjig: muslimanka, sirska študenta, gej par, Romkinja, veganka, borka za živali, rejnica, prostovoljka, upokojenka - starostnica in drugi. Žive knjige so z bralci, dijaki in dijakinjami iz Ptuja, Brežic, Pišec in Novega mesta delile svoje izkušnje in doživetja, predvsem pa so podirali ustaljene negativne vzorce o posameznih skupinah, ki bi jih družba najraje potisnila na obrobje. Mladi bralci so se tako na več kot 130 izposojah v živo soočali s stereotipi in predsodki ter se izobraževali o vrednotah in človekovih pravicah. Živo knjigo z naslovom *Upokojenka* je predstavljala članica DU Novo mesto *Marinka M. Miklič*, ki je mladim bralcem v sproščnem, tudi nekoliko hudomušnem, pogovoru uspešno odstirala in ovrgla številne zakoreninjene vzorce, da so upokojujenci osamljeni, brez prijateljev, hobijev, da ne obvladajo računalnika in da so izklju-

Utrinek z žive knjige

čeni iz družabnega življenja. Med knjigo in bralci se je razvilo skoraj nekakšno zavezništvo v smislu, da mladi starostnikov ne potiskajo v izolacijo, da razumejo staranje, tudi umiranje, da se bogatijo z izkušnjami, da se radi družijo z dedki in babicami, da v njih najdejo zaveznike, skratka, da se mladi in stari zelo dobro razumejo. Na koncu so mladi bralci v anketi zapisali, da je Živa knjižnica čudovita izkušnja, ki bi jo želeli naslednje leto ponovno prebrati.

Besedilo in foto, Marinka Miklič

SEVERNA PRIMORSKA

V Črničah srečanje prostovoljcev s krajanji

V soorganizaciji Krajevne skupnosti Črniče in Društva upokojencev Ajdovščina so se na srečanju zbrali starejši krajanji iz Črnič, Raven, Gojač, Malovš in Batuj in prostovoljci programa Starejši za starejše Društva upokojencev Ajdovščina. Na zelo obiskano prireditev je prišlo preko 100 udeležencev, ki so ves čas uživali ob spremljanju programa.

Udeleženci so si izmenjali mnenja in slišali veliko zanimivega.

Predsednica KS Črniče Bruna Kastelic je v pozdravnem nagovoru poudarila pomen in vlogo, ki jo imajo starejši v njihovem okolju. Njene misli so bile tudi spodbuda vsem prostovoljcem, ki obiskujejo starejše na domu in so pripravljeni nuditi svoj čas in pomoč. S svojim nesebičnim delom marsikateremu starostniku polepšajo dan. Le-ti radi živijo doma, v teh okoliških vaseh, ki so sedaj prijaznejše do starejših, kot pa so bile v hudih časih, ki so jih krajanji v preteklosti doživljali. Ta navezanost na vaško okolje in Vipavsko dolino, pri domačinih ne usahne nikoli, tudi če jih pot zanese ven iz domačega okolja. Nemirna duša vleče vsakogar nazaj, v zibelko spominov iz otroštva in mladosti. Pozvala je vse starejše osebe, naj se ne zapirajo za zidove svojih domov, naj se pogosto družijo, naj bodo ponosni nase in naj jih leta ne ovirajo. Njihova modrost in izkušnost, s čemer razpolagajo, je mlajšim generacijam lahko izziv in smernica za njihovo življenjsko pot, čeprav je danes drugačna od njihove. Zaključila je s prvo kitico Prešernove Zdravljice, v kateri pesnik izraža svojo neizmerno ljubezen do domače vasi. Sledil je kulturni program, ki so ga prisrčno izvedli učenci OŠ Dobravlje – podružnica Črniče in so z izvedbo igre »Kdo je napravil Vidku srajčico« in pevske nastopi, pokazali njihovo glasbeno in dramsko nadarjenost. Učenca sta z igranjem na harmoniki stopnjevala dobro voljo prisotnih in ti so zraven tudi zapeli. Dramsko pevsko skupino Zarja, ki deluje v okviru Društva upokojencev Ajdovščina, je zaigrala ter zapela in iz srca so se nasmejali njihovim skečem. Delovanje Društva upokojencev v Občini Ajdovščina ter vse njegove aktivnosti je predstavila predsednica, gospa Marija Marušič. Povabila je vse prisotne, da se teh druženj in aktivnosti udeležujejo v čim večjem številu. Poslanstvo prostovoljstva in program »Starejši za starejše«

je predstavila koordinatorica projekta v DU Ajdovščina, gospa Irena Vidmar. Iz njenega poročila smo lahko razbrali, da rezultati opravljenega dela kažejo, da je v Severno Primorski pokrajini za starejše dobro poskrbljeno, predvsem po zaslugi njihovih svojcev in le maloštevilni potrebujejo pomoč posameznih institucij. K delu tega uspeha so pripomogli tudi prostovoljci, saj širijo krog tistih ljudi, ki dobro mislijo in ustvarjajo v okolju pozitivno klimo.

Besedilo in foto, Bruna Kastelic

Zbor članov DU Ajdovščina

Letošnje leto je bilo za Društvo volilno leto. Dosedanja predsednica Metka Marušič je po dvanajstih letih uspešnega vodenja prepustila društvene vaje novoizvoljenemu predsedniku Marjanu Hajdinjaku. Društvo šteje 1215 članov in je aktivno na mnogih področjih in tako bogati življenje občanov Občine Ajdovščina.

Na zboru je vse prisotne razveselil pester kulturni program, ki so ga oblikovali učenci šturske in ajdovske šole, ŽePZ Večernica, DPS Zarja, kitaristke 4. letnika predšolske vzgoje SŠ Veno Pilon, pianistki 3. letnika SŠ Veno Pilon in Plesna skupina Ajda. Vse prisotne je nagovoril tudi župan Občine Ajdovščine Tadej Beočanin, pohvalil delo Društva, se zahvalil Metki Marušič za zgledno sodelovanje in opravljeno delo in izrazil željo po dobrem sodelovanju še naprej. Kulturno dogajanje v društvu je živahno. Ženski pevski zbor Večernica, ki ga vodi zborovodja Miran Rustja, bo junija v Ajdovščini gostil srečanje upokojenskih pevskih zborov, pod pokroviteljstvom ZDUS. Dramsko pevsko skupino Zarja, pevski del vodi Marija Terčelj, dramski pa Jožica Mozetič, je vedno bolj prepoznavna in uspešna. Fotografska sekcija bo v septembru praznovala že deset let delovanja in bo leto zanje še posebej ustvarjalno. Delo prostovoljk in prostovoljcev je nadvse cenjeno. V programu Starejši za starejše za višjo kakovost življenja doma, so med najuspešnejšimi v Sloveniji. Skupaj z Občino Ajdovščino pa se bodo vključili v projekt »Sopotnik«, ki bo potreboval voznike, ki bi vozili občane po določenih opravkih, stroške takih prevozov pa bo krila Občina. Projekt »Rdeči gumb« pa bi starejše občane, ki živijo doma sami, povezal s centrom za pomoč. Športne dejavnosti v društvu združujejo veliko članic in članov na številnih področjih. Najstarejša panoga je balinanje in člani imajo veliko nastopov, pohvalijo pa se lahko z izvrstnimi rezultati. Uspešni so tudi člani in članice pikada, kegljanja, streljanja z zračno puško, ribolova s plovcem in seveda šahisti. Rekreativna še vedno poteka v mali dvorani na Policah in v bazenu. Pohodništvo si utira svojo pot skupaj z Ljudsko univerzo in vodniki Planinskega društva. Veliko članic se ukvarja z ročnimi deli in tako ohranja kulturno dediščino živo, v dosegu mlajših rok. Del teh je vključenih v

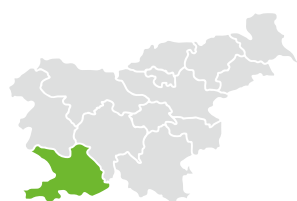

Podelili so tudi priznanja za odlično opravljeno delo.

skupino Lokavških žena, ki so letos praznovala 10. let delovanja. Ob tej priložnosti so bile nagrajene s priznanjem, izdale pa so tudi zbornik. Zeliščarska sekcija, ki jo vodi Meri Božič, združuje ljubiteljice narave, dobrot, ki jih nudi narava in druženje ob skodelici čajnih mešanic, ki rastejo od Čavna do Nanosa in Krasa.

Za krepitev spomina pa je na voljo sekcija za reševanje križank, ki je zaživela v sodelovanju z Ljudsko univerzo. Za oddih in izlete naših upokoјencev pa skrbi Komisija za turizem, ki organizira izlete in letovanja doma in v tujini. Veliko je bilo narejenega v lanskem letu in prav toliko je načrtovanega tudi za letos. Društvo si prizadeva, da bi obogatilo tretje življenjsko obdobje čim več osebam in vabi v svojo sredino vse, ki želijo sodelovati in prispevati za višjo kakovost življenja.

Besedilo in foto, Nevenka Vidmar

JUŽNA PRIMORSKA

Zbor DU Piran

Zadnje dni marca so se člani in članice društva upokoјencev Piran zbrali na letnem volilnem Zboru članov v hotelu Delfin v Izoli. V prijetnem vzdušju so na zboru obravnavali poročila za preteklo leto in sprejemali plane za leto 2018. Med drugimi so na volilnem zboru izvolili novo vodstvo društva za mandatno obdobje 2018–2022.

Za predsednika so izvolili Zdravka Taškarja, za podpredsednico Danico Vuk, za tajnico Vojko Levac, izvolili pa so še 7 članov upravnega odbora ter nadzornega odbora in častnega razsodišča. Vsa poročila za 2017 in plani za leto 2018 ter novo vodstvo so izvolili enoglasno. Novo izvoljeni predsednik se je prisotnim zahvalil za zaupanje in jih pozval, da se vključijo v aktivno delovanje in delo društva. Povedal jim je par prisposodob, kot "kar bomo sejali, to bomo želi", "kot si bomo postlali, tako bomo ležali", "pomagajmo si sami in bog nam bo pomagal". Dodal je še, »da društvo ni le vodstvo, ampak da so društvo predvsem člani, ki s svojim delom in aktivnostjo prispevajo, da si enotni ustvarimo boljši jutri.« Prisotne je uvodoma pozdravila direktorica hotela Delfin, mag. Nina Golob in jim zaželela prijetno počutje v njihovem hotelu in še mnogo let zdravja in medsebojnega sodelovanja. Na zboru je predsednik PZDU J. Primorske Mirko Miklavčič podelil priznanja ZDUS in PZDUJP zaslužnim za delo v minulem obdobju. Mojci Slapernik -

zlato plaketo ZDUS, Albi Godnič - pismeno priznanje ZDUS, Vojku Levacu in Danici Zakovšek pa pismeni priznanji PZDUJP. V nagovoru se je prisotnim zahvalil za uspešno opravljeno delo in jim zaželel obilo uspehov, zdravja in dobre volje tudi v prihodnje. Prav tako so prisotne pozdravili podpredsednik ZB za vrednote NOB Piran Franc Kranjc in predstavnica društva invalidov Piran Marija Mlinar. Na koncu sta upokoјenke in upokoјence razveselila s humorističnim skečem predstavnika amaterskega gledališča Dekani. Po končanem uradnem delu Zbora DU Piran pa je sledila še večerja in ples ob živi glasbi.

Zdravko Taškar, foto Nives Vogrič

Piranski upokoјenci so spoznavali delovanje defibrilatorja

Društvo upokoјencev Piran je v sodelovanju s patronažno službo Zdravstvenega doma Piran in Centrom za krepitev zdravja Piran organiziralo predstavitev naprave za reševanje življenja, defibrilatorja. Prikaz z demonstracijo je potekal 20. marca v Krajevni skupnosti Lucija. Predstavitve se je udeležilo 38 občanov iz Občine Piran.

Predstavitve in demonstracijo defibrilatorja so nam prikazale mag. zdr. neg. Tadeja Bizjak iz Centra za krepitev zdravja, dipl. m. s. Katja Štajner iz Centra za krepitev zdravja in dipl. med. sr. Nataša Kocjan iz patronažne službe Zdravstvenega doma. Na začetku so nas strokovne sodelavke seznanile s splošnim znanjem o nudenju prve pomoči, prepoznavanju stanja ponesrečenca, o dihanju, srčnem utripu in stanju zavesti, kar je ključno za posredovanje osnovnih informacij službi 112, ko kličemo pomoč. Seznanili smo se s temeljnimi postopki oživljanja in drugimi laičnimi ukrepi, ki se jih poslužujemo v kritičnih razmerah – v primeru nenadnega srčnega zastoja. V nadaljevanju smo spoznali aparat in njegovo delovanje. Aparat, ki je narejen za laično uporabo je opremljen z glasovnim vodenjem, tako da je rokovanje z njim enostavno. Prikazano nam je bilo kako deluje, kako se ga v praksi uporablja in kako na enostaven način pomagamo reševati človeška življenja. Defibrilatorji so nameščeni na različnih javnih mestih po celi občini Piran, v zdravstvenih domovih, lekarnah, v svojih vozilih jih imajo gasilci, redarji in drugi, prepoznavni pa so s posebno oznako, ki je nalepljena na mestu, kjer se aparat nahaja. Nameščanje aparatov se bo še nadaljevalo s ciljem čim večje pokritosti javnih mest na območju občine Piran. Udeležencem srečanja je bilo omogočeno, da smo izvajali vaje pomoči z uporabo defibrilatorja in tako spoznali njegovo praktično uporabo. Srečanje je bilo zanimivo in navdušujoče, predvsem pa

Mirko Miklavčič (levo) je bil nadvse zadovoljen.

Udeleženci so se seznanili z osnovami oživljanja.

poučno. Predsednik DU Zdravko Taškar se je gostjam zahvalil za zanimivo in poučno prezentacijo in izrazil željo, da bi to ponovili v vseh krajevnih skupnostih.

Zdravko Taškar, foto Nives Vogrič

Občni zbor DU Pivka

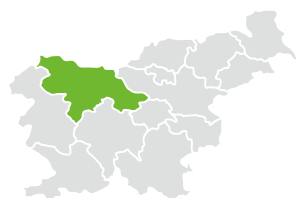
Člani Društva upokojencev Pivka smo se konec marca zbrali na občnem zboru. Po izvolitvi delovnega predsedstva so vodje dejavnosti poročali o delu in doseženih rezultatih v letu 2017. Nedvomno je bil največji logistični zalogaj izvedba športnih iger PZDU za Južno Primorsko. Veliko se je dogajalo na športnem in kulturnem področju, vmes so bili izleti in druženja. Celo leto pa je bila glavna usmerjenost društva skrb za socialno šibkejše in pomoči potrebne člane in druge občane.

Dobitniki priznanj

Najbolj zaslužni člani so v zahvalo za požrtvovalno delo dobili priznanja. Za letos ima društvo veliko načrtov. S pomladjo se zaključuje projekt Bralna značka za vse upokojence v občini Pivka, zaključek in podelitev priznanj bo na prireditvi 21. aprila v Krpanovem domu. Popestrili jo bomo z razstavo ročnih del upokojencev, pridružili se nam bodo učenci in otroci iz Osnovne šole in Vrtca Pivka in Košana, svoje izdelke bo pokazala skupina Modre siničke. Intenzivno smo začeli sodelovati z Večgeneracijskim centrom v Pivki, kjer nadaljujemo s kvačkanjem hobotnic za Pediatrično kliniko. Največji dogodek bo 16. junija, ko se bodo v Pivki srečali vsi primorski upokojenci. Ob večernem druženju smo spoznavali nove člane in ocenjevali pretekle dosežke. Dela nam v prihodnosti ne bo zmanjkalo, a številni prostovoljci so zagotovili za uspeh zastavljenih ciljev.

Besedilo in foto, Jožica Knafelc

GORENJSKA

Zbor članov PZDU Gorenjske

Predstavniki gorenjskih DU so se konec marca zbrali na rednem letnem srečanju na Kokrici pri Kranju. Zbor je skozi program vodil delovni predsednik, sicer predsednik DU Jesenice, Boris Janez Bregant, ki je uvodoma poudaril, da bodo skušali biti kolikor se da produktivni, kratki in jedrnat, kar pa ne pomeni, da delegati zbora nimajo pravice podati svojega mnenja, saj je v upokojenski organizaciji demokracija doma.

Dodal je še, da so vsa gradiva, ki so v obravnavi, društva dobila že dva tedna pred zborom, zato pričakuje, da so delegati z njimi seznanjeni. Po sprejemu poslovnika o delu zbora so sledila poročila o delu v preteklem letu. Celotno poročilo je najprej podal predsednik PZDU Gorenjske Zdravko Malnar. »Stalnica delovanja so,« je poudaril, »komisije za šport, kulturo in tehnično kulturo ter turizem, poleg tega pa še socialna in kadrovska komisija,« katerih predsedniki so v nadaljevanju sami precej podrobno predstavili delovanje na svojih področjih. Malnar je v poročilu izpostavil tisto, kar je najbolj izstopalo v lanskem letu. Zelo zadovoljen je zaradi dveh stvari. Najprej zato, ker se je program Starejši za starejše v njihovi pokrajini »prijel«. Da se je prijel na način, da so mu dali posebno publiciteto in so ga gorenjski župani kot posebno točko obravnavali na Svetu gorenjske regije, prostovoljci, ki delujejo v projektu, pa so se pridružili udeležencem srečanja gorenjskih DU, ki je bilo v Žirovnici in je tudi imelo posebno noto, noto prostovoljstva. Udeležence zbora je nato seznanil z novico, da je lani stopil v veljavo nov statut Zveze društev upokojencev Slovenije, na podlagi katerega so pokrajinske zveze postale članice Zveze društev upokojencev, društva upokojencev pa člani pokrajinskih zvez, ki so temeljne celice delovanja Zveze. Zato se mu zdi pomembno, da na vprašanja, ki so mu jih upokojenci postavljali na svojih občnih zbora, ki se jih je udeleževal, kaj Pokrajinska zveza naredi na področju zdravstva, na področju višjih pokojnin, demografskega sklada ipd., lahko odgovori, da se na Pokrajinski zvezi preko njega in članov, ki delujejo v različnih komisijah, zavzemajo za to, da je program, ki ga je sprejela Zveza, tudi njihov program, zato se bodo še naprej aktivno vključevali v prizadevanje za izboljšanje gnotnega in družbenega položaja upokojencev, za zdravstveno varstvo itd., ter spremljali politiko pokojnin ter njihovo usklajevanje, nastajajočo zakonodajo s socialnega

Zbora se je udeležila večina članov.

področja in vse ostale teme, ki zadevajo upokojence. Predsednik Malnar je ob koncu nagovora izrazil ponos in veselje, da so lani opravili vse zadane naloge, še bolj pa ga veseli, da se število društev v Pokrajinski zvezi povečuje. Zdaj jih je že 48, pred letom dni jih je bilo 46, kar pomeni okoli 29 tisoč članov, in so največja in najštevilčnejša pokrajina v ZDUS. V razpravi so se udeleženci zbora dotaknili programa Starejši za starejše, tudi zdravstva in demografskega sklada, izpostavljeno je bilo financiranja športnih programov, ki ni urejeno tako, kot si člani komisije za šport želijo, gospod Bregant pa je med drugim izpostavil demografske podatke, ki so strašljivi, saj je vse manj populacije, ki ustvarja, tiste, ki je svoje ustvarila in je zdaj v zadnjem obdobju življenja pa vse več. S to ugotovitvijo se je strinjala tudi podpredsednica ZDUS Vera Pečnik, ki je udeležence prisrčno pozdravila tako v svojem imenu kot tudi v imenu krovne upokojenske organizacije in njenega predsednika. Poudarila je, da so Gorenjci zelo dobro zastopani v organih Zveze, kjer izjemno strokovno in spodbudno delujejo. Nato se je ustavila še ob nekaterih aktivnostih komisij v Pokrajinski zvezi in čestitala vsem za

dobro delovanje. Zbor članov Pokrajinske zveze društev upokojencev Gorenjske se je končal z neformalnim druženjem ob prigrizku in v prijetnem pogovoru med udeleženci, še prej pa je predstavnica DU Moravče prav vse povabila v svoj kraj, kjer bo letos srečanje upokojencev Gorenjske.

Slavica Bučan, foto Ferdo Kikelj

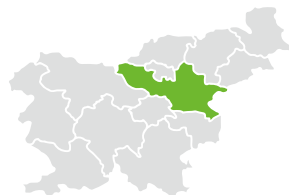
DU Kokrica z novim vodstvom

Društvo upokojencev Kokrica bo naslednja štiri leta vodil Marjan Jerše, ki je na mestu predsednika zamenjal Jožeta Kerna. Jerše je bil do zdaj dva mandata (osem let) član Upravnega odbora, zadolžen za pripravo in izvedbo izletov. V osmih letih je kar nekaj stvari pripravil in organiziral in v tem času se mu je nabralo veliko gradiva o izletih, ki jih je organiziral.

V DU Kokrica, ki vključuje kraje Kokrica, Mlaka, Ilovka, Bobovec, Tatinec in Srakovlje je blizu 600 članov, nekaj pa jih je tudi iz sosednjih krajev. Zanje pripravljajo številne aktivnosti, med katerimi so najbolj obiskane zabave, še posebej, če je na njih poskrbljeno tudi za glasbo (novoletno srečanje, tudi trgatve in martinovanja se jih udeleži kar veliko). Tudi športne aktivnosti so dobro obiskane. Številni upokojenci se redno rekreirajo in hodijo na ravninske in plinarske pohode, zato vsako leto pred začetkom nove sezone organizirajo dogodek Športnik leta, na katerem najbolj aktivnim podelijo priznanja v obliki kolajne. Zelo dobro so obiskani tudi izleti. Kako pa je z informiranjem? Kdor hoče biti aktiven, vse osnovne informacije o dogodkih v letu, ki prihaja, dobi v Informatorju, ki ga izdajo malce pred novim letom. »Žal, ga večina z zanimanjem prebere, potem pa odloži kot star papir,« je potarnal Jerše. Kakšnih sprememb zaenkrat ne predvideva, tudi dodatnih aktivnosti ne, saj je vse že lepo utečeno. Poleg tega pa med člani tudi ni več toliko zanimanja za različne aktivnosti, kot ga je bilo včasih. Nekdaj so imeli vsak mesec izlet, zdaj so trije na leto – ne le, da ni toliko zanimanja, tudi stroški so vedno večji, pokojnine pa ne rastejo hkrati z njimi, in to marsikoga odvrne od udeležbe. Na zboru članov DU Kokrica so udeleženci poslušali tudi predavanje o Demenci prijazni točki, ki so jo nedolgo nazaj odprli na Ljudski univerzi v Kranju. Na njej lahko oboleli z demenco in njihovi svojci ali drugi posamezniki dobijo kori-

stne informacije o tej bolezni ter informacije o tem, na koga se lahko obrnejo po pomoč, če na ulici prepoznajo osebo z demenco, ali potrebujejo nasvet glede skrbi za osebo z demenco v domačem okolju. Zaradi aktualnosti tematike se je DU Kokrica že povežalo s tamkajšnjim Turističnim društvom, da bodo skupaj pripravili predavanje o demenci, ne le za svoje člane, temveč za vse zainteresirane krajanje. Sicer pa Marjan Jerše optimistično zre v prihodnost in dejavnosti njihovega DU. Pri vodenju društva računa na pomoč in sodelovanje vseh članov Upravnega odbora in verjame, da bodo delali dobro v korist svojih članov in širše skupnosti.

Slavica Bučan, foto Silva Jerše

CELJSKO

Veliko dela za organizirane upokojence

Predstavniki 74 društev upokojencev iz 29 občin, ki jih združuje Pokrajinska zveza DU Celje, so se zbrali na zboru 26. marca v Štorah. Pridružili so se jim predsednik ZDUS Janez Sušnik, vodja programa Starejši za starejše Rožca Šonc in direktorica hotela Delfin Izola, Nina Golob.

Po nastopu otrok iz vrtca OŠ Štore in etno skupine Prijatelji je pod vodstvom delovnega predsednika **Željka Grofelnika** spregovoril o delu PZDU predsednik Silvo Malgaj. Po predsednikovi oceni je v PZDU najbolj aktivna komisija za šport, ki pripravlja regijska tekmovanja v sedmih panogah. Uspeh na tekmovanjih se tudi točkjuje in tako je lahko vodja komisije za šport Dani Vovk razglasil zmagovalno društvo za leto 2017. To je bilo ponovno DU Andraž. V društvih so izredno pomembne socialne komisije, saj je žal med upokojenci vedno več ljudi na ali pod pragom revščine. Zato je tudi program Starejši za starejše vse pomembnejši. V celjski pokrajinski koordinaciji so prostovoljci lani opravili pri 5170 osebah 11 308 obiskov, polovici med njimi so tudi tako ali drugače pomagali. Podobno marljivi so bili tudi v Zgornjesavinjski pokrajinski koordinaciji, kjer so zabeležili 3400 obiskov in pomoč 460 starejšim. Za njihovo požrtvovalno delo se jim je zahvalila tudi Rožca Šonc. Celjska pokrajinska zveza je bila aktivna tudi na kulturnem področju. Lani je na tradicionalnem letnem srečanju pevskih zborov sodelovalo osem zborov. Med odmevnejše kulturne dogodke sodijo še prireditve *Likof na taberhi*, *Kje so tiste stezice* in medgeneracijska *Tetka jesen*. Celjska PZDU je bila dobro zastopana tudi na festivalu za tretje življenjsko obdobje. »Zelo dobra je bila tudi udeležba upokojencev na srečanju v Ljubnem ob Savinji, saj se nas je zbralo preko tisoč petsto,« je bil zadovoljen predsednik. Tudi v tem letu si bo PZDU Celje prizadevala za vse, kar lahko izboljša položaj upokojencev. Stalnice ostajajo program Starejši za starejše, športne aktivnosti in delovanje na področju kulture. Želijo pa si, da bi se uspeli dogovoriti z Radiem Celje za mesečno polurno oddajo, ki bi bila namenjena skrbi za aktivno staranje, v njej pa bi predstavljali tudi delo posameznih društev upokojencev. Predsednik Silvo Malgaj se je zahvalil ZDUS za pomoč pri reševanju težav z osmimi društvi Kozjansko-Obsoveljske zveze, ki niso plačevali dela članarine za delo PZDU. Beseda je tekla tudi o novem statutu ZDUS in PZDU. V razpravo se je vključil tudi Janez Sušnik in poudaril predvsem preprostejše sodelovanje ZDUS-a s PZDU. Sicer pa je največ časa namenil gmotnemu polo-

Levo, novi predsednik DU Kokrica Marjan Jerše, na desni strani pa prejšnji, Jože Kern

Podelitev pokala

žaju upokojencev in ponovil zahtevo, da se pokojnine poračunajo za nazaj, nato pa se usklajujejo redno in izredno vsako leto. » Za to se moramo ves čas boriti. Penzionisti smo "breme", ki nobeni vladi ne diši,« je poudaril, in dodal, »da hočemo realne pokojnine, takšne, da se bodo lahko ljudje preživljali.« Tako kot pred njim Silvo Malgaj je tudi on izrazil zaskrbljenost, ker še vedno niso bile sprejete spremembe zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, prav tako ne zakon o dolgotrajni oskrbi in o demografskem skladu. Dela, tako za ZDUS kot za PZDU in posamezna društva, je torej še veliko in ne bo lahko, saj, tako Janez Sušnik, »skuša politika zrušiti ZDUS.« Značilen primer so težnje po privatizaciji v hotelu Delfin. »A Delfin ostaja v lasti slovenskih upokojencev in dobro mu gre,« je poudarila direktorica Nina Golob.

Besedilo in foto, Milena B. Poklič

Prostovoljci nagrajeni za svojo delavnost

Društvo upokojencev Gornji Grad je na svojem letnem zboru članov obeležilo tudi desetletnico delovanja programa Starejši za starejše v društvu in prostovoljcem podelilo društvena priznanja.

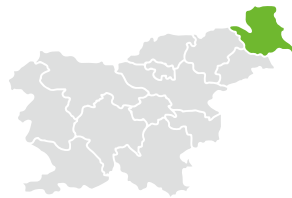
Od desetih prostovoljcev jih je kar šest, ki so v programu že od samega začetka in so zato prejeli priznanja za 10 letno delovanje, štirje pa priznanje za 5 letno delo v programu. To dokazuje, da so prostovoljci z dušo, saj vsi z veseljem hodijo na obiske k starejšim, čeprav je teren, ki ga pokrivajo, zelo razseljen. Kmetije na pobočju Menine in Lepenatke so med seboj oddaljene tudi po deset in več kilometrov. Področje, ki ga marljivi prostovoljci obiskujejo, pa meri preko 70 km². Prebivalci materialnih dobrin večinoma ne potrebuje-

Priznanja moralno odtehtajo požrtvovalnost prostovoljcev.

jo, saj svojci lepo skrbijo zanje, največji težava pa je tako kot povsod drugod osamljenost, zato so veseli vsakega obiska. Ob prejemu priznanj za prostovoljno delo so stopili še pred fotografski objektiv, skupaj s predsednikom DU Tonijem Rifljem in županom občine Gornji Grad, Stankom Ogradijem.

Besedilo in foto, Karlina Mermal

POMURSKA

Zbor članov Pomurske PZDU

Vsako pomlad potekajo zbori članov po različnih društvih, tako tudi v društvih upokojencev. Tudi pri nas so zbori potekali v času od začetka februarja, do konca marca. Vsi so bili dobro obiskani, ker jih društva navadno združijo s tradicionalnim druženjem svojih članov. V imenu PPZDU smo se zborov udeleževali vsi z vodstva PZDU kot ostali člani

Še fotografija ob nepozabnem dogodku

UO ali predsedniki posameznih organov. Prisotne člane smo potem seznanjali z celom ZDUS in PPZDU ter pomembnimi aktivnostmi v Sloveniji, ki se dotikajo starejših.

Zbor članov PPZDU Murska Sobota smo opravili konec marca v Hotelu Diana v Murski Soboti, katerega se je od 37 delegatov društev udeležilo 34. Poleg delegatov smo na zbor vabili tudi člane UO, predsednike komisij in ostale, ki aktivno delujejo v delu PPZDU. Zbora so se udeležili tudi predsednik ZDUS gospod Janez Sušnik in župan Mestne občine Murska Sobota dr. Aleksander Jevšek. Na zboru smo obravnavali realizacijo programa za leto 2017 in plan PPZDU za leto 2018. V obeh je bilo izpostavljeno delo pokrajinske zveze na področju sociale, kulture, športa in drugih dejavnosti. Vse zastavljene aktivnosti v letu 2017 so bile opravljene v redu. Razprava se je dotaknila tudi programa Starejši za starejše in delu na tem programu v regiji. Izpostavljeno je bilo, da imajo posamezna društva pregled nad socialnim stanjem svojih članov, v sam program pa se ne želijo vključiti zaradi prezapletene administracije. Na zboru je PPZDU sprejela nov statut z upoštevanjem nove organiziranosti društev upokojencev v Sloveniji. Zbor članov je pozdravil župan, dr. Aleksander Jevšek, ki je predstavil delo za starejše v občini Murska Sobota in sodelovanje s PPZDU. Prisotne je nagovoril in seznanil z delom ZDUS, predsednik g. Janez Sušnik. Predstavil je prizadevanja ZDUS za spremembo zakonodaje na področju zdravstva, po-

kojninskega zavarovanja, zakona o dolgotrajni oskrbi in demografskega sklada. Prisotne je seznanil tudi z poslovanjem Vzajemnega sklada pri ZDUS. Razvila se je burna razprava o socialnem položaju upokojujencev. Izpostavljen je bil problem valorizacije pokojnin in to glede enakega odstotka dviga za vse upokojujence ter dejstva, da valorizacije ne sledijo temu, kar so dejansko upokojenci v krizi izgubili. Prisotni so podprli prizadevanja ZDUS za višje pokojnine in podprli tudi predlog, da v kolikor bo potrebno, bomo upokojenci šli tudi na ulice. Na koncu zбора so bile v imenu ZDUS podeljene plakete zaslužnim članom PPZDU Murska Sobota, ki so jih prejeli.

Milena Studnička, ki je aktivna članica DU Ljutomer. Je vodja kulturne sekcije v DU Ljutomer, za področje zborovskega petja, literarne dejavnosti, pripravo slikarskih razstav ipd. Dva mandata je bila aktivna članica Komisije za Kulturo pri PPZDU Murska Sobota., **Marijana Škrilec** je aktivna članica DU Černelavci in DU Murska Sobota. Vodi zbor ljudskih pevcev v hiši *Sadeži družbe* ter poje v pevskem zboru Vladimir Močan. Sodelovala je pri pripravi večine kulturnih prireditev v PPZDU.

Veliko plaketo ZDUS je prejela **Marija Šedivy** iz DU Gornja Radgona, kjer deluje predvsem na področju kulture. Redno se vključuje v literarne dejavnosti tako v domačem društvu kot v regiji. Tretji mandat ja že članica komisije za kulturo pri PPZDU. Izdala je tudi samostojne pesniške zbirke ter prejela več nagrad, tudi iz Javnega sklada RS.

Plaketo za zasluge ZDUS je prejel **Bojan Rajk**, avtor oddaj in novinar na Murskem valu. Med upokojenci je poznan predvsem po oddaji za starejše Srebrne niti. Spremlja dogajanja o življenju starejših in jih objavlja na radiu Murski val. Nikoli ne odkloni sodelovanja z upokojenci. Zelo takten in spoštljiv odnos ima tudi do poslušalcev Murskega vala, še posebej starejših, ki ga kličejo v program in jim z lepo besedo polepša dan ter velikokrat prežene samoto.

Besedilo in foto, Vijola Bertalančič

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Kostelske hobotnice v Ljubljani

V mesecu oktobru 2017 smo upokojujence DU Kostel dobile ponudbo mentorice projekta v Kostelu, Petre Dolšak Malnar, da pristopimo k projektu Hobotnica. Projekt so začeli izvajati na Danskem, ker so lovke hobotnic podobne

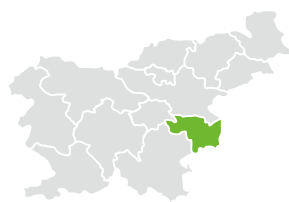

Kvačkarice s pisano družino hobotnic

materini popkovini in ko jih mali borci držijo v svojih ročicah, nedonošenčke spominjajo na čas v maternici.

Lani je projekt dobil zeleno luč tudi v Sloveniji, idejna vodja projekta pa je Tjaša Bevc. 14 kvačkaric je poprijelo za kvačke in po natančno napisanih navodilih iz 100 % bombažne preje in sintetičnega polnila pričele z delom. Druženje, pesem in izdelava malih hobotnic nam je napolnilo srce, da lahko pomagamo malim borcem, saj smo tudi same mame in babice. Zasvojenost z ustvarjanjem je rasla, finančno pomoč smo dobili od srčnih ljudi, ali v denarju ali v preji, za kar se jim še posebej zahvaljujemo. Prvo donacijo smo speljali sredi lanskega decembra in Porodnišnici Ljubljana dostavili 70 hobotnic. Ker pa smo takrat videle, da teh malih živalic primanjkuje za vse nedonošenčke, smo v mesecu marcu dostavili novih 315 hobotnic. Topel sprejem osebja, posebej pa dr. Cerarjeve in dipl. babice Anje Koprivnikar, pa ostaja spodbuda za delo ob prostem času v naprej.

Besedilo in foto, Milojka Malnar

POSAVJE

Prostovoljke DU Brežice razveselile starostnike.

Prostovoljke programa Starejši za starejše so se tudi letos vključile v vseslovensko prostovoljsko akcijo ob že 9. dnevu za spremembe, letos z namenom in geslom, **Povezujmo skupnost**. Organizator na ravni republike je Slovenska filantropija. Po slovenskih občinah organizirajo pestre dejavnosti vrtci, krajevne skupnosti, društva, javni zavodi ter občine same. Akcija je dosegla vrh 7. aprila, ko je potekalo kar 139 različnih aktivnosti v 79 krajih, vključenih pa je bilo 560 organizacij z več kot 12000 prostovoljci.

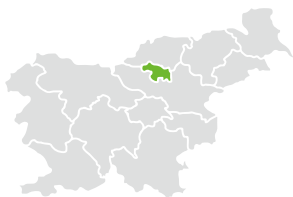

Dvorana je bila skoraj pretesna za vse

Naše prostovoljke, ki njih vodi koordinatorka Ana Kalin, so 5. aprila v okviru te akcije pripravile v Domu upokojujencev Brežice prireditve za oskrbovance doma in starejše, ki so jih prostovoljke pripeljale iz domačega okolja in jim s tem polepšale dan. Kulturni program prireditve so pripravili učenci Osnovne šole Artiče z vedrimi glasbenimi, recitacijskimi, in plesnimi točkami, pripravili pa so tudi krajši skeč. V uvodu je množico prisotnih udeležencev akcije, nekaj čez 100 jih je bilo, pozdravila vodja Doma upokojujencev mag. Valentina Vuk, akcijo prostovoljk pa je pohvalil tudi župan občine Brežice Ivan Molan, v imenu DU Brežice pa predsednica Jožica Sušin.

Za obisk in sodelovanje vseh v pripravi akcije se je prisotnim zahvalila vodja programa prostovoljk Starejši za starejše pri DU Brežice, Ana Kalin. Večgeneracijski center je na svojih delavnicah izdelal kar 237 slik servietne tehnike, ki so jih kot drobno darilo prostovoljke razdelile med vse oskrbovance doma upokoencev, gostom, pa tudi nastopajočim osnovnošolcem in dijakom Gimnazije Brežice. Po prireditvi so gimnazijci in prostovoljke popeljali nekaj oskrbovancev doma na invalidskih vozičkih v bližnjo okolico in se družili z njimi. V želji, narediti veder, vesel dan za starostnike, so se še enkrat medgeneracijsko povezali in ustvariti mozaik prijernih vtisov oskrbovancem in vsem obiskovalcem prireditve.

Ana Kalin, foto Saša Pohar

ŠALEŠKA

Skupščina Šaleške PZDU že sredi ambiciozne »letine 2018«

V zadnjem tednu marca je v prostorih Rekreativno kulturnega središča (REKS) Ravne pri Šoštanju potekala redna letna skupščina Šaleške PZDU, katere se je udeležilo 58 od 60 delegatov enajstih društev upokoencev in enega kluba iz Šaleške doline in Šmartnega ob Paki. DU Ravne pri Šoštanju, se je izkazalo za dostojnega gostitelja tako velike prireditve, gostom pa predstavilo veliko pridobitev za Občino Šoštanj, KS Ravne in domače upokoence, ki tu pripravljajo večino svojih programov in rekreacijskih dogodkov. Za prijeten začetek so poskrbeli Podkrajski fantje s citrarko Urško Vedenik ter Aktiv kmečkih žena iz Raven, z bogatim kulturnim programom.

Poročila so izkazala obsežno opravljeno delo, sodelovanje med društvi in ZDUS

Dosedanji predsednik ŠPZDU Jože Rebernak je uvodoma predstavil goste, župana Občine Šoštanj Darka Meniha, podžupana MO Velenje Srečka Korošca ter občine Šmartno ob Paki Janka Avberška, podpredsednico ZDUS Vero Pečnik, predsednika PZDU Gorenjska Zdravka Malnarja, predsednika PZDU Celje Silvestra Malgaja, direktorico hotela Delfin iz Izole Nino Golob ter številne druge goste. Rebernak ni pozabil omeniti vodstva vseh članic DU in predsedujoče le teh, ter predstavnike strokovnih zavodov, institucij, Univerze za tretje življenjsko obdobje Velenje in domov za starejše, Zimzelen Topolšica in Velenje. Na kratko je podal osrednje poudarke opravljenega programa dela v preteklem letu (več in podrobneje so poročali referenti posameznih sektorjev in komisij), sam pa se je zahvalil vsem sodelavcem in skromni strokovni službi za odlično sodelovanje in zaupanje v krajšem mandatu, ko je vodenje ŠPZDU Velenje prevzel za dr. Konradom Steblovnikom.

Poudarki programom Starejši za starejše, šport, turizem, kultura in bivanjski standard

Predsednik je pohvalil sodelovanje z ZDUS, Občinami Šoštanj, Šmartno ob Paki in MO Velenje ter številnimi KS, kjer društva delujejo neposredno s krajani. Zveza je uspešno organizirala pokrajinska športna srečanja, revijo pevskih zborov, srečanje upo-

koencev Šaleške doline in sprejem za poročene pare - jubilate, ki so praznovali zlato in diamantno poroko. Zmagovalne ekipe so se uspešno udeležile državnih športnih iger, predstavniki ŠPZDU pa so sodelovali tudi na 17. F3ŽO v Ljubljani. Velik in pomemben zalogaj je bil koncem leta izdaja Biltena upokoencev ŠPZDU, kjer se vsakič predstavijo društva, sekcije in njihovi dosežki. Podrobnejša poročila o delu zveze v letu 2017 so podali predsedniki/vodje delovnih komisij/ in zanje prejeli javno priznanje.

Izvolili novo vodstvo na čelu z Jožetom Rebernakom ter potrdili načrte

Ker je potekel mandat dosedanjemu vodstvu Šaleške PZDU, je skupščina razrešila vse organe, za novega predsednika ter za dva podpredsednika pa izvolila dosedanjega predsednika (po enoletnem mandatu) Jožeta Rebernaka, za podpredsednico Barbaro Tori (DU Šalek) in Franca Vedenika (DU Velenje) ter vse druge organe. Zatem so sprejeli predlagane načrte za delo, ki v tem času v veliki meri že poteka, saj se bodo v predpoletnem času zvrstili osrednji dogodki med katerimi velja omeniti revijo pevskih zborov in športna srečanja, končani pa so bili Zbori društev upokoencev, srečanje parov zlato - jubilatov ter srečanje članstva Šaleške PZDU.

Najboljši so prejeli priznanja za delovne uspehe

Na čelu Šaleške PZDU Rebernak ter podpredsedniški par Torijeva in Vedenik

Predsednik Rebernak je predstavil še program dela Šaleške PZDU za letošnje leto, ki ga je skupščina potrdila. V krajši razpravi so predstavili in sprejeli načrte vseh delovnih področij in se strinjali z nagovori gostov in poudarkom podpredsednice Pečnikove, da je v tem času zelo pomembno biti povezan, usklajen in zvest sogovornik v dialogu z državnimi inštitucijami in pravočasno razmišljati, komu dati svoj glas zaupanja za novo mandatno obdobje.

Za dobro delo ugledna priznanja in zahvale

ZDUS in Šaleška PZDU sta ob koncu delovnega srečanja podelila priznanja društvom upokoencev, ki so jih prejeli: **DU Šentilj** in **DU Šalek** za desetletno delovanje, **DU Šoštanj** in **DU Velenje** za sedemdesetletnico delovanja ter posameznikom za prispevke k delovanju zveze in društev: *Rudiju Mehu, Emi Kukovec, Jožetu Kandolfu, Ljubici Gregorič, Francu Blagotinski, Francu Borovniku, Ivanu Kanduti, Ludviku Krenkerju, Danici Rožič, Slavici Cankar, Barbari Tori, Francu Tamšetju, Janezu Hrovatu, Darinki Mravljak in Antonu Koširju.*

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Cenjene bralke in bralci

Zelo sem vesela, da sem dobila priložnost, da lahko nagovorim vas, drage upokojenke in upokojnenci. Najbrž ste skupina, ki je ob vsakih volitvah deležna največ obljub, a uresničeni se jih le malo. Zato razumem vaše pomisleke, vendar me to ne odvrne od tega, da bi vam skušala povedati, zakaj so vaše pokojnine nizke in kaj bi bilo potrebno narediti, da bi bile višje. Prepričana sem, da je treba za rešitev vsakega problema najprej prepoznati vzrok, šele potem lahko najdemo ustrezno rešitev. Približno tako kot pri bolezni. Če ne vemo, kaj je povzročilo naše stanje, nobeno zdravilo ne zaleže. Zelo pomembno pri tem je, da ste v rokah pravega zdravnika, ki ima dovolj znanja, da vam bo lahko pomagal. Vodenje države je zahtevna naloga in že nekajkrat doslej smo jo zaupali ljudem, ki niso imeli niti pravega znanja, niti volje, da bi jo vodili v dobro ljudi. Neznanje, ki ga vodi le skrb za uresničevanje lastnih interesov, pa ima izjemno škodljive posledice. Tudi za pokojnine. Pogled v podatke, ki jih objavlja Zavod za pokojninsko zavarovanje, razkrije, da so upokojnenci največji poraženci kriznega obdobja, ki je v Sloveniji trajalo dolgih deset let. Vzemimo samo eno preprosto primerjavo. Leta 2008 je povprečna neto starostna pokojnina znašala 603,72 evrov, deset let kasneje, leta 2018 pa 620,25 evrov. V celem desetletju povišanje za borih 16,53 evrov. Kako vam lahko pogledajo v oči tisti, ki vladajo in pravijo, da se borijo za vaše dobro? Vse slabše je tudi razmerje med pokojnino in plačo. Še najbolj nas pa lahko skrbi, da brez pametnih ukrepov ni pričakovati izboljšanja. Demografija je neizprosna, delež upokojencev se večja, zaposlenih, ki vplačujejo v pokojninsko blagajno pa je po izjemnem znižanju spet približno toliko, kot pred desetimi leti. Žal, premalo, da bi bila pokojninska blagajna stabilna. Nič kaj obetavno, ampak rešitve se vedno najdejo. Realne, takšne, ki bodo za 40 let poštenega dela in plačevanja prispevkov zagotovile dostojno pokojnino. Ne potrebujemo lažnih obljub o 1.000 evrov pokojnine in tudi novih analiz, belih knjig in raziskav. Teorije imamo dovolj, samo ukrepati je treba. Rekli boste, kako? Po mojem mnenju mora država poskrbeti za tiste, ki si sami niso zmogli prislužiti pokojnine, zato je treba uvesti državno pokojnino, ki zagotavlja osnovno varnost. Višje pokojnine pa naj bi bile odvisne od vplačanih prispevkov. Več kot si vplačal, višja je pokojnina. Nobene potrebe ni, da imamo zelo zapleten način izračunavanja pokojninskih osnov in koeficiente, ki jih nihče ne razume. Prav tako ni nobene potrebe, da pokojninsko blagajno obremenju-

jemo z izdatki, ki po svoji naravi niso pokojnine. To sodi drugam. Že nekaj enostavnih potez bi dalo veliko bolj realno sliko o tem, kakšne so zares slovenske pokojnine in kam odteka denar. Na tej osnovi bi lahko gradili naprej. Seveda obstajajo posamezniki in skupine posameznikov, ki jim nikakor ni do tega, da bi imeli večjo preglednost. Že vedo, zakaj. Včasih se mi zdi, da pristojni prav namerno napišejo stvari tako, da jih nihče ne razume. Prepričana sem, da velika večina upokojencev tega ne podpira. Verjamem, da so ljudje v osnovi poštene in da ne pričakujejo nič več kot to, da po dolgih letih dela in razdajanja v službi, skrbi za družino in prispevkov za družbo, uživajo svoja srebrna leta čim bolj zdravi in brez strahu, kako bodo preživeli iz meseca v mesec. Dejstvo je, da so pokojnine najbolj rastle v času prve vlade Janeza Janše, prav tako nesporno je, da je njegova druga vlada uspela s pokojninsko reformo, ki je ustavila padanje pokojnin. Vse druge vlade so delile bombončke in pripravljale izhodišča in analize. S tem so naredile veliko škode in podrle že tako krhka razmerja med pokojninami. Tako se ne dela, kajti škodljive posledice teh ukrepov se bodo vrnila kot bumerang. Za boljše pokojnine in vzdržno pokojninsko blagajno potrebujemo vlado, ki zna tisto kar obljubi tudi izpeljati. V SDS smo že dokazali, da to znamo in nobene bojazni ni, da tega ne bi dokazali znova. Naj zaključim s stavkom. Nihče, ki je v življenju pošteno živel in pošteno delal, se ne sme bati za dostojno preživljanje svoje starosti.

Romana Tomc, poslanka v Evropskem parlamentu

ŠALA, KI TO NI!

ZDUSPLUS

George Phillips, 86 letni prebivalec kanadskega mesta Vancouver, se je malo pred polnočjo pripravljaj, da leže v posteljo, ko mu žena pravi: »Vidim, da si v dvoriščni lopi pozabil ugasniti luč...« Brez besed si je nadel haljo, obul copate in se odpravil proti lopi. Ni še dobro zapustil hiše ko je spoznal, da je žrtev ropa, in da nepridipravi lomastijo po njegovi delavnici. Tiho se je odpravil nazaj v hišo in poklical policijo.

»Halo, je tam policija?«

»Ja, kaj želite?«

Opazil sem, da sem v tem trenutku žrtev vloma in ropa. Štirje nepridipravi kradejo moje orodje...«

»V tem trenutku so vse naše enote na terenu. Ne dajte jim nikakršnega povoda za nasilje, zato se zaprite v hišo in takoj ko bo kdo od dežurnih policistov prost, vas obišče.« OK? OK!

George je poslušal policista na drugi strani telefona in opazoval vse bolj polne vreče tatov, v katerih je izginjalo njegovo dragoceno orodje.

Ni še minilo pol minute, ko je George znova poklical policijo.

»Halo, spet sem jaz. Ni vam treba hoditi, ker sem vse štiri lopove postrelil na svojem dvorišču med ropom. Lahko noč...«

Nista minili niti dve minuti, ko je nad njegovo

hišo zaokrožil policijski helikopter z uperjenim reflektorjem, ki je prikoval nepridiprave, da se še premakniti niso mogli. Pet policijskih avtomobilov z do zob oboroženimi policisti je začelo dirjati po njegovem dvorišču in loviti zmikavte. Eden od policistov pa le pristopi do Georga in ga vpraša:

»Ne razumem, dežurni na postaji nam je dejal, da ste jih postrelili...?!«

»Glej ga zlomka«, je dejal George.« »Jaz sem bil pa povsem prepričan, da sem dobil odgovor, da v tem trenutku ni nikogar, ki bi mi priskočil na pomoč...«

Poanta zgodbe: Ne poskušajte manipulirati s starejšimi, izkušenimi ljudmi!

1. do 3. oktober
2018
Cankarjev dom
Ljubljana

Prijavnico pošljite:
Proevent d. o. o.
Dunajska cesta 10, p. p. 3558
SI-1000 Ljubljana
Faks: 01 300 32 07

Več informacij:
Vanja Sitar
T: 01 300 32 04
E: vanja.sitar@proevent.si

PRIJAVA ZA ODPRTI ODER

PRVI ROK ZA PRIJAVO: 20. april 2018 I ZADNJI ROK ZA PRIJAVO 13. julij 2018

A PODATKI ZA OBVEŠČANJE

Kontaktna oseba: _____

Funkcija kontaktne osebe: _____

Poštni naslov za obveščanje: _____

(ime in priimek ali organizacija, ulica,
poštna številka, kraj)

GSM kontaktne osebe: _____

E-pošta kontaktne osebe: _____

B PODATKI O PROGRAMU

Ime skupine: _____

Naslov nastopa: _____

Naziv organizacije: _____

(ime skupine, naslov nastopa in naziv organizacije kot želite, da so objavljeni v katalogu prireditve)

Kratek napoved nastopa in

skupine: _____

(za moderatorja)

Reference skupine: _____

Podrobnosti nastopa:

(obkrožite)

Vrsta

nastopa:

Želen datum

izvedbe

programa:

• pevski

• glasbeni

• gledališki

• 1.10. (pon)

• 2.10. (tor)

• 3.10. (sre)

Nastop je

namenjen:

Želena ura

izvedbe

programa:

• starejšim

• otrokom

• medgenerac.

• 9.00–12.00

• 12.00–15.00

• 15.00–18.00

Dolžina nastopa: _____

(največ 15 min)

Št. nastopajočih: _____

Če želite pripraviti daljši nastop, se oglasite koordinatorki programa (kontakt na vrhu strani). Za pripravo na odru imate na voljo največ 5 minut. Če zaradi kakršnega koli razloga potrebujete več časa za pripravo, to prosim sporočite koordinatorki programa (kontakt na vrhu strani.)

Tehnična oprema, ki jo
potrebujete za nastop: _____

Tehnični material, ki ga
prinesete s seboj: _____

(CD, USB-ključ, scena)

C ŽIG IN PODPIS

S podpisom in žigom sodelujoči jamči za točnost podatkov in hkrati potrjuje priložene pogoje nastopa ter jih nepreklicno in izključno priznava in sprejema. Prosimo, da PRIJAVA ZA ODPRTI ODER izpolnite čitljivo ter jo žigosano in podpisano pošljete na naslov Proevent d. o. o., Dunajska cesta 10, p. p. 3558, 1000 Ljubljana s pripisom za 18. F3ŽO ali prek faksa 01 300 32 07.

Podpis odg. osebe: _____ ŽIG: _____ Kraj in datum: _____

Zaključek lige Pikado ob Krki 2017/2018

Društvo upokojencev Prečna je letos organizator tretje sezone lige Pikado Ob Krki. V tej ligi sodelujejo Društva upokojencev Prečna, Straža, Dolenjske Toplice, Žužemberk, Dvor in Uršna sela. Skupaj smo odigrali deset kol z ženskimi in moškimi ekipami. Ekipa šteje 5 tekmovalcev. Tako je skupaj nastopilo 72 tekmovalcev. Kot organizator je društvo upokojencev Prečna pripravilo zaključek lige v sredo, 21. 3. 2018, v Krajevnem domu v Prečni.

Najprej so se vse ekipe pomerile še v prijateljski tekmi, nato pa smo najboljšim ekipam in posameznikom podelili pokale in medalje. V ženski konkurenci so bile najboljše članice Društva upokojencev Prečna, druge članice iz Uršnih sel in tretje članice Žužemberka. Med posameznicami je bila 1. Nada Vidmar iz DU Prečna, 2. Anica Žagar in 3. Lidija Celič, obe iz DU Uršna sela. V moški konkurenci so bili najboljši člani DU Uršna Sela, na drugem mestu člani DU Prečna in na tretjem člani DU Straža. Med posamezniki je bil 1. Drago Celič, 2. Janez Hrovat, oba iz DU Uršna sela, na 3. mestu pa Drago Šulc iz DU Prečna. Podelitvi pokalov in medalj je prisostvoval tudi predsednik sveta Krajevne skupnosti Prečna Mario Krapež. Po prijetnem dopoldanskem druženju smo vodje pikado ekip že kovali načrte za novo sezono lige Pikado

Zaključek lige Pikado ob Krki 21. 3. 2018

ob Krki 2018/2019. Odločili smo se, da bo organizacijo prevzelo Društvo upokojencev Dvor. Vse tekme lige bodo po novem ob sredah. Število udeležениh društev ostane enako. Društvo upokojencev Dvor pa se bo trudilo pridobiti še žensko ekipo.

Besedilo in foto, Drago Sikošek

NSU Ro 80

NSU Ro 80 je bil štirivratni revolucionarni izdelek, ki je pred petdesetimi leti, ko je zapeljal s tekočih trakov nemškega podjetja NSU, povzročil na področju avtomobilizma pravcato revolucijo, saj je imelo vrsto novosti, ki jih vozila tedanjega časa preprosto niso premogla. To inovativno vozilo s tehnološko naprednim pogonom in Wanklovim motorjem z dvema rotorjema po 995 cm³ je imelo še eno novost. Vakuumsko sklopko in polavtomatski menjalnik. O takem motorju so tedaj mnogi avtomobilski proizvajalci lahko le sanjali. Poleg revolucionarnega pogonskega sklopa se je to vozilo ponašalo še z Dunlopovimi diskastimi zavorami na vseh štirih kolesih (ATE), ki so bile često sestavni del dražjih športnih in luksuznih limuzin. Vzmetenje (Mac Pherson) pa je bilo avtonomno. Ro 80 se je ponašal z že omenjeno avtomatsko sklopko, ki je bila običajno navedena kot trimestni polavtomatski menjalnik. Z dotikom gumba na prestavni ročici se je sprostil prestavni vakuumski mehanizem, ki je sprostil sklopko, nato pa je voznik

pomikal ročico po standardnem H vzorcu. Styling vozila, ki ga je zasnoval *Klaus Luthe*, ki je bil vodja oblikovanja pri NSU-ju in kasneje pri BMW-ju, je bil v tistem času futurističen. Ro 80 je bilo eno od najbolj zaželenih vozil na številnih avtomobilskih sejnih koncem šestdesetih let in na mnogih sejnih sodobnega industrijskega oblikovanja. Leta 1968 je bilo proizvedenih že skoraj 40.000 vozil, Ro 80 pa je postal evropski avto leta. V desetletni proizvodni zgodovini, je Ro 80 dosegel le nekaj izboljšav. Večja steklena površina sprednjega in zadnjega vetrobranskega stekla je krasila modele od leta 1970 dalje. Oblika je bila vsaj tako sodobna, s kakršno se je ponašal znameniti Citroenov model ID 19, po naše, žaba. Mehke, prelivajoče linije so botrovale nizkemu koeficientu zračnega upora. Le 0,355. Take karakteristike so temu vozilu omogočale najvišjo hitrost 180 km/h in petnajst let kasneje se je z enakimi karakteristikami ponašal Audi 100, ki je zapeljal na cesto iz iste tovarne. Kot smo že omenili, je Ro 80 v svoji desetletni proizvodnji ostal pretežno nespremenjen. Od septembra 1969 so bili pravokotni žarometi zamenjani z dvema halogenima enotama, na cevnem stebričku ob vratih pa so se pojavili zračni odvodi. Avgusta 1970 je doživela kozmetično prenovo preoblikovana plastična rešetka, ki je nadomestila niz kovinskih, kakršne so imeli prvotni modeli. Zadnjo spremembo je model dočkal leta 1975, ko je dobil večje zadnje luči in gumijaste vložke (bumperje) na odbijače, ki so vozilo podaljšali za 15 mm, na skupno dolžino 4.795 mm. Pri nas je bilo koncem šestdesetih let moč opaziti kar nekaj »RO-jev« in vsi so, tako kot drugod po Evropi, predstavljali pašo za oči in sanjarjenje o vozilu, ki je presehalo v tistem času pričakovanja vozil srednjega višjega razreda z vsemi izboljšavami, ki so danes postale sestavni, če ne celo obvezni del osnovne opreme vsakega vozila.

Prof. Vida Bogataj

Profesorico Vido Bogataj, poznamo kot predsednico Društva upokojenih prosvetnih delavcev Slovenije in kot aktivno članico ZDUS. Letošnjega junija bo, verjeli ali ne, dopolnila že osemdeset let?! Osnovno šolo in gimnazijo je obiskovala v Ljubljani, nato pa nadaljevala študij na Filozofski fakulteti, kjer je leta 1962 diplomirala iz germanistike in srbohrvaškega jezika.

Takoj po diplomi se je zaposlila kot profesorica nemškega in srbohrvaškega jezika na osnovni in Srednji ekonomski šoli v Trbovljah, saj v Ljubljani ni bilo na voljo prostega delovnega mesta. Njeno prelomno leto je prišlo dve leti kasneje, ko se je poročila in rodila sina. Zaradi spremenjenih družinskih razmer je bila primorana poiskati delo bližje doma. Na Slovenskih železnica so istega leta ustanovili referat za izobraževanje, katerega vodja je postala prof. Bogatajeva. Pogodbeno pa je še naprej poučevala na Srednji medicinski šoli in Višji šoli za

elektrovleko, ki je bila ustanovljena v Ljubljani za celotno mrežo jugoslovanskih železnic. V burnih sedemdesetih letih je bilo njeno pedagoško-izobraževalno delo opaženo tudi v višjih forumih. Mesto profesorice na Srednji kadetski šoli v Tacnu ji je kmalu odprlo vrata tudi v ravnateljske prostore. Izobraževalna skupnost Slovenije pa jo je od tam izvabila na zelo odgovorno delovno mesto. Na vodstvu Slovenskih železnic so jo imenovali za vodjo službe za izobraževanje, hkrati pa je vodila še komisijo za razvoj in izobraževanje celotnih Jugoslovanskih železnic. Svojemu delodajalcu (SŽ) je ostala zvesta do upokojitve leta 1993. Si predstavljate profesorico Bogatajevo kot stereotip upokojenke? Od upokojitve dalje je še honorarno poučevala nemški jezik na Srednji šoli za gostinstvo in turizem, se izobraževala s področja menedžmenta in še česa. Leta 2010 so jo člani DUPDS predlagali za predsednico društva, članica je bila že od njegove ustanovitve in seveda je spre-

jela tudi ta izziv. Nesporno je, da društvo vodi uspešno in so člani z delom društva zadovoljni, saj uživa polno zaupanje upokojenih učiteljev in profesorjev že osmo leto zapored.

Anton Donko

Nekateri otroci že zgodaj vedo kaj bodo postali, ko bodo odrasli. Anton Donko, nekdanji predsednik ZDUS pa je šel še korak naprej. Že zelo zgodaj je namreč vedel, da bo, ko se bo upokojil, postal aktiven upokojenec, saj je z njimi v tesnih stikih že vse svoje življenje. Odraščal je v sedemčlanski družini, v kateri sta bila le dva otroka in v kateri so bile tri osebe povsem odvisne od pomoči bližnjih, kar po njegovih besedah okrepi socialni čut slehernega, ki se znajde v podobnih razmerah.

Anton Donko se je rodil v Srednji Bistrici pri Murški Soboti kjer je tudi obiskoval osnovno šolo. V Murški Soboti je končal gimnazijo, nato pa se je vpisal na Letalsko tehnično akademijo in postal strokovnjak s področja vodenja in upravljanja. Svoja znanja je nadgrajeval s študijem v tujini. Veliki Britaniji, Nemčiji, Kanadi in ZDA. Dinamično delo ga pozitivno vznemirja, novi izzivi pa ga nenehno motivirajo. Je izvrsten pogajalec! To ne more biti

vsak. Saj, nekaj se lahko naučiš, ampak kako pristopiti k pogajanju, razgovoru, to pa mora biti v genskem zapisu. Prav zato poznamo dobre in manj dobre pogajalce. Naš nekdanji predsednik zagotovo sodi v prvo skupino, saj ga odlikuje tisti znani rek, ki pravi, kolikor znaš, toliko veljaš! In če si bil v iskanju dodatnega znanja primoran oditi v tujino, si se, hočeš nočeš, moral naučiti tudi tujega jezika. Anton jih govori kar nekaj. Smelo je zastavil naloge predsednika ZDUS, a po dobrem letu vodenja ga je zdravje pustilo na cedilu. V eni od izjav za javnost, je takrat med drugim dejal: *»... po uspešno zaključenem zdravljenju mi je preostala terapija, ki zahteva samodisciplino od ranega jutra do večera, zato se poslavljam s funkcije predsednika ZDUS. Da bom miren in razbremenjen skrbi, apeliram na Zbor članov ZDUS, da sprejeme novega začasnega predsednika, Janeza Sušnika.«* Anton Donko je danes nepogrešljiv pri orga-

nizaciji f3žo in član ZDUS. Konec aprila (29.4.) se mu bosta dve devetici postavili navpično, zato mu vsi želimo še naprej čilega zdravja, dobre volje in optimizma, s katerim sam ni nikdar skoparil.

Pol stoletja v društvu upokojujencev

Na zboru članov Društva upokojujencev Nova vas je bilo 20. marca še posebej slovesno, saj so med drugimi priznanji izročili tudi malo plaketo Zveze DU Celje članici, ki je že celih 50 let zvesta društvu upokojujencev. To je 95-letna Jožica Ribič. Priznanje sta ji izročila predsednik Zveze DU Celje Jože Prevolšek in predsednik DU Nova vas Drago Prtenjak.

Za Jožico Ribič je dolga in pestra življenjska pot. Odrasla je na kmetiji v Šmiklavžu pri Slovenj Gradcu. »Med II. svetovno vojno je bila pri nas javka, ki so jo obiskovali številni partizani, tudi borci 1. Pohorskega bataljona. Še danes se spominjam žalosti, ko smo zvedeli, da so vsi člani bataljona padli v eni sami bitki –« obuja spomine. Iz domače vasi jo je po vojni vodila pot najprej v Slovenj Gradec in v Celje, nato pa s soprogom, nekdanjim partizanom in politikom, naprej po Sloveniji. V Maribor, kjer je delala na socialnem področju v času, ko so delili pakete UNRA, v Ljubljano, kjer se je rodila hči Majda, pa v Trbovlje, kjer je bil mož Alojz

od leta 1950 direktor rudnika Trbovlje–Hrastnik. »V Trbovljah je bilo lepo. Počutila sem se domače, ljudje so me imeli radi. Rekli so, da zato, ker sem tako preprosta. Saj sem vendar kmečka ženska in sem se z delavci lepo razumela!« A moža so čez dobro desetletje imenovali za direktorja Termoelektrarne Šoštanj in družina, v kateri so poleg hčerke imeli tudi sina, se je zopet selila - za krajši čas v Velenje, nato pa v Celje, kjer je tudi ostala. »Vse do upokojitve sem delala v računovodstvu prevozniškega podjetja Izletnik. Upokojila sem se invalidsko, zaradi težav z očmi,« pripoveduje. A tudi slabovidnost je ni odvrnila od branja. Bere knjige in vsak dan časopis Delo. Ker ne gre drugače, uporablja povečevalno steklo. Ravno zaradi rednega dopoldanskega branja je za svoja leta vitalna gospa, prava korenina, tudi na tekočem z dogajanjem okoli sebe. Zdaj namreč ne hodi več toliko v društvo upokojujencev in na izlete, ki so ji bili zelo pri srcu. Če ni šla z upokojenci, je šla pa v organizaciji združenja borcev NOB. Osamljena vseeno ni, saj zanjo skrbi hči:

»Res dobro skrbi zame,« jo pohvali. Sama ni nikoli, saj je vedno kdo doma. Navsezadnje ima tudi 3 vnuke in 7 pravnukov. Tako je življenje tudi v visoki starosti lahko lepo.

Besedilo in foto, Milena B. Poklič

Umrli najstarejši Slovenec

V 111. letu starosti je umrl najstarejši Slovenec Nikolaj Dragoš. Nekdanji miličnik, rojen 27. avgusta 1907, je bil do zdaj najstarejši moški prebivalec Slovenije in eden od le treh »superstoletnikov« v slovenski zgodovini. Dragoš je umrl v soboto, 31. marca, je sporočil Marko Koračin iz Društva upokojujencev Vižmarje Brod, katerega član je bil.

Pokojni je dočakal 110 let in 216 dni, s čimer je postal najstarejši moški prebivalec Slovenije doslej. Starost 110 let sta doslej dosegli le dve ženski, Marija Vencelj Maggi in Katarina Marinič, ki je leta 2010 umrla v starosti 110 let in 307 dni. Dragoš se je rodil v belokranjski vasi Griblje. Po drugi svetovni vojni je dobil službo kot delavec ljudske milice in v okviru uprave za notranje zadeve deloval vse do svoje upokojitve. Poročil se je star 40 let ter imel sina in hčerko. 110. rojstni dan je praznoval lani v poljanski enoti ljubljanskega

Doma upokojujencev Center, slavljenca pa je tedaj prišel čestitat tudi predsednik republike Borut Pahor. Na praznovanju se je s tamburico za nekaj pesmi pridružil ekipi, ki mu je zaigrala ob njegovem častitljivem jubileju. Nikolaj Dragoš je še do nedavnega pisal pesmi, poleg tega je v 100. letu napisal avtobiografijo. Več podatkov o pokojniku najdete v knjigi *MOJIH STO LET*, ki jo je na podlagi Nikovih pričevanj in zapisov uredila njegova hči Cvetka DRAGOŠ JANČAR (samozaložba, 2007, NUK 821.163.6-94; 929 Dragoš N.). V epilogu knjige je pomenljiva navedba: »Po prvem razočaranju (kot ljudski miličnik – op. M. K.) sem izgubil kompas, nisem več vedel, ali je dobro biti borec, ali je bolje ostati neveden in zarukan pisar. Postal sem pisar.« Niko se je upokojil na delovnem mestu 'materialni knjigovodja' Republiškega sekretariata Slovenije za notranje zadeve.

Marko Koračin

Magični lik 1 (vodoravno in navpično)

1. Karta pri taroku, 2. zdajšnji mesec, 3. prst, 4. igralec Quinn, 5. član skupine Rotten Tomatoes (Ortega)

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Magični lik 2

1. Evropska opica, 2. žila odvodnica, 3. potomec španskih priseljencev, 4. beseda brez poudarka, 5. pokojni igralec (Milan)

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Rešitev iz prejšnje številke:

1. lik vodoravno in navpično 1. Elita, 2. Legat, 3. Igalo, 4. Talon, 5. Atona

2. lik vodoravno in navpično 1. 1. Brink, 2. Romar, 3. Imeno, 4. Nanut, 5. Krota

POMEMBNEJŠI DNEVI V MAJU 2018

3. maj – Svetovni dan svobode tiska

Leta 1993 je Generalna skupščina razglasila 3. maj za svetovni dan svobode tiska. Na sprejem te resolucije je vplivala Generalna konferenca Organizacije ZN za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) leta 1991, na kateri so z resolucijo potrdili, da je svoboden, neodvisen in pluralističen tisk nujen del vsake demokratične družbe. S tem praznikom se spominjamo na Windhoekovo deklaracijo za promocijo neodvisnega in pluralističnega tiska v Afriki iz leta 1991, ki je bila sprejeta prav 3. maja.

8–9. maj – Čas spomina in sprave za tiste, ki so izgubili življenja med drugo svetovno vojno

Z resolucijo A/RES/59/26 je 22. novembra leta 2004 Generalna skupščina določila 8. in 9. maj za čas spomina in sprave ter pozvala države članice, organe OZN, nevladne organizacije in posameznike, naj vsako leto na enega izmed teh dveh dni izkažejo svoje spoštovanje žrtvam druge svetovne vojne.

15. maj – Svetovni dan družine

Leta 1993 je Generalna skupščina razglasila 15. maj za svetovni dan družine. Že leta 1989 je z resolucijo A/RES/44/82 generalna skupščina določila leto 1994 za leto družine, s čimer je hotela povečati zavedanje družbe o družini in družinskih zadevah ter izboljšati zmožnost držav, da bi se družinski problemi reševali z ustreznimi domačimi politikami.

17. maj – Svetovni dan informacijske družbe

27. marca leta 2006 je Generalna skupščina razglasila 17. maj za svetovni dan telekomunikacij. S tem je hotela povečati zavedanje o novih možnostih, ki jih uporaba interneta in drugih informacijskih

ter komunikacijskih sredstev lahko prinese družbi in gospodarstvu. To dejanje je sledilo Svetovnemu vrhu na temo informacijske družbe, ki je potekalo od 10.–12. mesec? 2003 v Ženevi ter od 16.–18. novembra 2005 v Tunisu.

21. maj – Svetovni dan spodbujanja kulturne raznolikosti za dialog in razvoj

Da bi se bolje izkoriščalo potencial kulture kot orodja za povečanje blaginje, trajnostnega razvoja in globalno sožitje v miru, je Generalna skupščina 20. decembra 2002 razglasila 21. maj za svetovni dan spodbujanja kulturne raznolikosti za dialog in razvoj. V zaključnih dneh leta kulturne dediščine (2002) je skupščina poudarila pomembno povezavo med zaščito družbene raznolikosti in med civilizacijskim dialogom.

22. maj – Svetovni dan biološke raznolikosti

20. decembra 2000 je Generalna skupščina razglasila 22. maj za svetovni dan biološke raznolikosti. Pred tem so svetovni dan biološke raznolikosti slavili vsako leto 29. decembra, vendar so ga na petem srečanju podpisnice konvencije o biološki raznolikosti zaradi večje opaznosti premaknile na 22. maj.

25. maj – Teden solidarnosti z ljudstvi s teritorijev brez pravice samoupravljanja

Generalna skupščina je leta 1999 od posebnega komiteja za dekolonizacijo zahtevala vsakoletno spoštovanje tedna solidarnosti z ljudstvi s teritorijev brez pravice samoupravljanja. Že leta 1972 so ta teden razglasili za teden solidarnosti z ljudmi, ki živijo v kolonijah, v Južni Afriki in Gvineji, ter se borijo za svobodo, neodvisnost in enake pravice.

Odgovarja Branka Kastelic, univ. dipl. prav.

Sem lastnica garsonjere v Luciji, ki meji na teraso, ki je hkrati streha mali trgovini. To teraso je pokojni mož že pred desetimi leti »nadkril« z leseno pergolo, na tla pa položil keramične plošče. Mož je leta 2007 poseg prigljal na občini in za dela dobil vsa potrebna dovoljenja in soglasja. Ker sem že stara (83 let) in ne zmorem več nenehnih poti od Ljubljane do Lucije sem se odločila, da vse skupaj predam v skrbništvo hčerki in vnukom. Zapletlo pa se je malo po novem letu, ko smo nameravali teraso vpisati v zemljiško knjigo, kar najbrž pomeni, da nisem lastnica terase, čeprav jo uporabljam že več kot petindvajset let. V tej zimi pa je v trgovini začelo še zamakati in meteorna voda resnično ob hudem deževju ali neurju teče s stropa kot iz pipe. Zanima me, kako je v tem primeru z delitvijo stroškov sanacije terase glede na nesporno dejstvo, da nisem lastnica terase ampak le uporabnica. Hvala za odgovor, Marija iz Ljubljane

Spoštovana ga. Marija, pišete, da je vaš pokojni mož že leta 2007 na podlagi potrebnih dovoljenj in soglasij o priglavitvi del nadkril teraso, ki meji na garsonjero v Luciji, ki je vaša last. Takrat veljavni Odlok o pomožnih objektih občine Piran je določal vrsto, namen, največjo velikost in način gradnje objektov za občane ter možnost postavitve začasnih objektov in naprav, za katere ni bilo potrebno lokacijsko dovoljenje in je za njih zadostovala priglavitve. V skladu z navedenim, vam je bilo izdano dovoljenje za gradnjo nadstreška nad teraso poleg vaše garsonjere. Poleg vloge za priglavitve del ste morali v skladu prej navedenim odlokom občine Piran priložiti tudi dokazilo pravici razpolaganja oz o lastništvu zemljišča, na katerem je objekt zgrajen. V skladu z navedenim, ugotavljam, da terasa, ki ste jo prekrili z leseno pergolo ter pokrili s keramičnimi ploščami ni v vaši lasti, temveč imate v zvezi njo le pravico razpolaganja. Na kakšen način ste do razpolagalne pravice prišli, mi ni znano. Razpolagalno upravičenje je pravna možnost imetnika pravice razpolagati s to pravico na določen način razpolaganja. Z izrazom način razpolaganja označujemo vrsto pravne posledice ali učinka, ki jo povzroči določeno razpolaganje s pravico. Poenostavljeno povedano, vaša razpolagalna pravica ni posledica pravnega posla, kot npr kupoprodajne pogodbe ali česa drugega, ko s prenosom lastninske pravice na podlagi zemljiškoknjžnega dovolila pridobite tudi razpolagalno pravico. V skladu z navedenim, je jasno, da niste lastnica terase, čeprav uživate na njej razpolagalno pravico, zato tudi zemljiškoknjžni vpis z izročitvijo zemljiškoknjžnega dovolila ni možen, kajti lastninska pravica preide iz odsvojitelja lastnine na prisvojitelja lastnine. V vašem primeru tega pravnega posla ni bilo, zato je terasa v lasti drugega lastnika in ne v vaši. V zvezi z vašim vprašanjem glede odgovornosti za sanacijo dotrajane fasade, s čimer so povezani tudi stroški adaptacije, saj zaradi stanja terase nastaja škoda na trgovini, ki se nahaja pod teraso, vam sporočam: upoštevajte, da s teraso že 25 let razpolagate vi, ste dolžni nositi tudi stroške za obnove terase, razen, če se z lastnikom trgovine dogovorite drugače.

Predvidevam, da je lastnik terase lastnik trgovine, saj kot navajate je sporna terasa hkrati streha trgovine. Če ne boste z lastnikom trgovine dosegli sporazumnega dogovora, bo potrebno najeti ustreznega strokovnjaka gradbene stroke, ki bo strokovno ocenil vzroke za nastalo škodo na terasi, ki je posledica posega in odgovornost za povzročeno škodo, ki nastaja zaradi vašega posega na terasi.

Pred osmimi leti je moja družina dedovala šest parcel in smo tako postali lastniki 6/7 parcel. 1/7 je dedoval drug sorodnik, ki pa je bil v sporu s pokojno staro mamo. Zanima me, kakšni so postopki, oz. kakšna je pravna praksa da bi pridobili ne dedovano parcelo v zameno za drugo, enakovredno. Namreč, bega me, ali lahko nekdo, ki je lastnik zgolj 1/7 travnika z gozdom postavlja pogoje večinskemu lastniku, saj so njegove zahteve za zamenjavo nerazumne in povsem skregane z zdravo kmečko pametjo.

Hvala za vaš odgovor, Matej iz okolice Maribora

Spoštovani g. Matej, iz primerov sodne prakse žal nisem zasledila podobnega primera, kot ga vi opisujete. Sodna praksa se sicer sooča s tožbami, ko dediči na zapuščinski obravnavi sklenejo dedni dogovor v zvezi z vprašanji neposredno povezanimi z dedovanjem. Dedni dogovor sklenjen pred zapuščinskem sodiščem ima naravo sodne poravnave, zaradi česar je neposredno izvršljiv in ga tudi (razen izjemoma s tožbo na razveljavitev sodne poravnave) ni mogoče razveljaviti, razen iz razlogov, da je katera izmed strank bila prisiljena ali ni bila (objektivno) sposobna odločiti o svojih koristih in premoženju. V vašem primeru dedovanja, očitno med dediči ni bilo sklenjenega dednega dogovora, ampak je bilo dedovanje določeno v skladu z zakonom po enakih deležih, t.j. po 1/7, ki je pripadel vsakemu izmed sedmih dedičev. Ker ni bilo dednega dogovora, tudi vi kot dediči niste imeli pravice izbirati, kateri del zapuščine boste dedovali in katerega ne. V tem primeru ste imeli pravico, da dediščino sprejmete v celoti ali da si ji v celoti odpoveste. Vsekakor lahko s solastnikom naredita pogodbo o razdružitvi solastnine, pri čemer je obdavčen samo tisti del pravnega posla, ki presega solastniški delež posameznega solastnika. Lahko pa sklenete kar kupoprodajne pogodbe ter uredite lastništvo parcel po vaših željah, brez zapletov in natančnih odmer, kaj presega vašo 1/8 in kolikšen del bo obdavčen. Pišete, da vas bega ali lahko nekdo, ki je lastnik zgolj 1/7 travnika z gozdom postavlja pogoje večinskemu lastniku, saj so njegove zahteve za zamenjavo nerazumne in povsem skregane z zdravo kmečko pametjo. Ne bom dajala vrednostnih sodb o obnašanju lastnika 1/7. podedovanega premoženja, vendar, kot vam je znano, takšna praksa ni osamljena in kaže nemoč večine nad manjšino pri urejanju običajnih življenjskih zadev. Vaše ogorčenje je po moji oceni upravičeno, ampak pravno podlago za rešitev nastale situacije lahko iščete le v sporazumnem dogovoru o morebitni zamenjavi podedovanega 1/7 deleža. Imate tudi možnost, da s solastnikom sklenete pogodbo o razdružitvi solastnine, ali pa kar kupoprodajne pogodbe ter uredite lastništvo parcel po vaših in željah drugih lastnikov podedovanih deležev. Verjamem, da bodo predlagane pravne poti glede na okoliščine, težko izvedljive. Vseeno vam želim uspešno rešitev vašega vprašanja!

Vaša vprašanja za pravno posvetovalnico nam pošljite na naslov **ZDUSPlus, Kebetova 9, 1000 Ljubljana**, ali po e-pošti uredništvo@zdus-zveza.si. Odgovore na vaša vprašanja boste lahko prebrali v eni od naslednjih številki revije. V primeru podvajanj vprašanj, si uredništvo pridržuje pravico prednostnega izbora.

Veliko otrok in starejših ne more na počitnice. Razveselimo jih.

Peljimo jih. na morje!

Po svojih zmožnostih
lahko prispevate:

1 EUR s SMS

 MORJE na 1919

5 EUR s SMS

 MORJE5 na 1919

nakazilo poljubnega zneska
TRR SI56 03100-1234567891,
sklic SI00-96830.

”Stari in mladi
na morje
gremo radi!”

Brezplačna objava za RKS

Več na www.rks.si/zbiramopomoc |

Akcijo podpirajo: A1, Telekom Slovenije, Telemach in T-2

Ne mečite denarja skozi okno!

Zime je konec in pomlad je čas, da obnovimo svoje domove. Izkoristite nepovratna sredstva Eko sklada za zamenjavo vira ogrevanja in toplotno izolacijo stavbe, s čimer lahko bistveno zmanjšate stroške ogrevanja. Občanom so na voljo nepovratne finančne spodbude za naslednje ukrepe:

- vgradnja solarnega ogrevalnega sistema,
- vgradnja kurilne naprave na lesno biomaso za centralno ogrevanje,
- vgradnja toplotne črpalke za centralno ogrevanje,
- priključitev starejše eno- ali dvostanovanjske stavbe na sistem daljinskega ogrevanja,
- vgradnja energijsko učinkovitih lesenih oken v starejši stanovanjski stavbi,
- toplotna izolacija fasade starejše eno- ali dvostanovanjske stavbe,
- toplotna izolacija strehe ali stropa proti neogrevanemu prostoru v starejši stanovanjski stavbi,
- vgradnja prezračevanja z vračanjem toplote odpadnega zraka,
- vgradnja plinskega kondenzacijskega kotla za centralno ogrevanje starejše stanovanjske stavbe,
- gradnja ali nakup skoraj nič-energijske nove eno- ali dvostanovanjske stavbe,
- celovita obnova starejše stavbe,
- nakup stanovanja v novi ali obnovljeni skoraj nič-energijski tri- in večstanovanjski stavbi.

E **o** **s** **k** **l** **a** **d**
Slovenski okoljski javni sklad
E **c** **o** **F** **u** **n** **d**
Slovenian Environmental Public Fund

Spodbude za izvedbo posamičnih ukrepov znašajo do 20 % do 60 % priznanih stroškov naložbe, višje pa so v primeru obsežnejše obnove ali za izvedbo najmanj treh ukrepov hkrati. V tem primeru se izračunani znesek nepovratne finančne spodbude, kot je opredeljena za posamezni ukrep, poveča za polovico.

Prejemnikom denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka pa so na voljo nepovratne finančne spodbude za **celotni strošek zamenjave starih kurilnih naprav na trdna goriva z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso**, in

sicer v stanovanjskih stavbah na območju Mestne občine Celje, Občine Hrastnik, Mestne občine Kranj, Mestne občine Ljubljana, Mestne občine Maribor, Mestne občine Murska Sobota, Mestne občine Novo mesto, Občine Trbovlje in Občine Zagorje, ki imajo sprejet Odlok o načrtu za kakovost zraka.

Informacije o odprtih javnih pozivih Eko sklada so vam na voljo na telefonski številki 01 241 48 20 vsak ponedeljek, sredo in petek med 13.00 in 14.30 uro ter po elektronski pošti na ekosklad@ekosklad.si ali na www.ekosklad.si.

Kako se izogniti nevarnostim spomladanskih opravil?

Vse toplejši dnevi kar kličejo po zdravi in umirjeni rekreaciji v naravi, sprehajanju po parkih ali nabiranju spomladanskih cvetic na gozdnih poteh. Marsikdo ugodno vreme izkoristi tudi za urejanje okolice hiše ali skrbno vrtnari. A toplo spomladansko sonce in prijetne temperature še ne zagotavljajo, da smo varni pred nezgodo. Če se nam ta pripeti kljub pazljivosti, je dobro imeti sklenjeno zavarovanje Specialisti Nezgoda.

Pomlad je čas prebujanja narave. Z njo se pogosto iz manj aktivnih zimskih dni prebujamo tudi sami. Za mnoge je to obdobje, ko začnemo s prijetnimi opravili v okolici naših bivališč, se pogosteje odpravimo v naravo ali se večkrat sprehodimo skozi mestni vrvež. A ker nesreča nikoli ne počiva, je dobro, da s spomladanskimi opravili in aktivnostmi začnemo počasi ter previdno. Pri tem pa ne pozabimo na preventivno zaščito. Zanj lahko poskrbimo tudi z ustreznim zdravstvenim zavarovanjem.

Da se bomo nezgodam pri spomladanskih opravilih izognili ali poskrbeli za hitro odpravo njihovih posledic, upoštevajmo nasvete v nadaljevanju:

1. Sonce je vablljivo, a lahko je tudi varljivo

Čeprav se spomladanski dnevi marsikdaj začnejo z obiljem sončne svetlobe, je vreme v teh mesecih lahko zelo spremenljivo. Zato je pametno premisliti o tem, kako se bomo oblekli in obuli za spomladanske aktivnosti. Nadenimo si več plasti oblačil, ki jih lahko ob toplem soncu pospravimo, ob hladnem vetru ali dežju pa nemudoma zopet oblečemo. Poskrbimo tudi za primerno spomladansko obutev, v kateri nam ne bo drselo, saj so kljub močnemu soncu tla pogosto še mokra. Kadar se odpravimo od doma, ne pozabimo na dežnik ali drugo zaščito pred dežjem – nepredvidljive plohe in nevihte so v teh dneh namreč še posebej pogoste. Po drugi strani pa je dobro, da imamo pri sebi tudi zaščitno kremo pred soncem, saj lahko na sonce nepripravljena koža hitro pordeči.

2. Na aktivnosti se pripravimo z ustrežno opremo

Če želimo ob toplejših dneh urediti okolico ali notranost našega doma, se najprej ustrezno pripravimo in opremimo. Pripomočke za delo vedno uporabljajmo v skladu z navodili proizvajalcev in se tako zaščitimo pred morebitnimi poškodbami. Ne pozabimo na primerno pripravo prostora, v katerem bodo naša dela potekala: odmaknimo orodje, pohištvo in drug material, ki ga ne potrebujemo in nam je lahko v napoto. Tako bomo lažje preprečili morebitne nezgode.

3. Ne pozabimo na najbližje

Ne glede na to, ali se spomladi radi odpravimo ven ali želimo urediti kakšno opravilo kar doma, imejmo v mislih naše najbližje. Naj nam jih ne bo nerodno prositi za pomoč pri opravkih, ki jih ne zmoremo opraviti sami ali vemo, da se bomo pri tem močno utrudili. Utrujenost je namreč lahko povod za številne nezgode. Na bližnje pomislimo tudi, ko se opravljamo na daljši sprehod ali pohod. O našem podvigu jih obvestimo, in če imamo to možnost, s seboj vzemimo mobilni telefon, s katerega jih bomo lahko poklicali.

4. Cvetoča narava naj ne odvrne pozornosti od našega telesa

Gibanje v naravi, ki se odeva v nežne spomladanske barve, nam lahko še kako koristi. A hoja med barvnimi cveticami naj naše pozornosti ne preusmeri preveč: pomislimo tudi nase in pred ter med aktivnostmi popijmo dovolj tekočine. Pri tem spremljajmo naše počutje in tempo rekreacije prilagajamo zmoglostim. Poleg povabila h gibanju v naravi nas pomlad vabi še, da v jedilnik vpeljemo zdravo in lahkotnejšo prehrano. Ob pripravi prigrizkov s svežo spomladansko zelenjavo pa lahko organiziramo sproščujoče druženje z najbližjimi in tako hkrati poskrbimo tako za naše fizično zdravje kot tudi za dobro počutje.

5. Poskrbimo zase in za našo varnost

Kljub posebni previdnosti, izogibanju nevarnim okoliščinam in skrbi za zdravo življenje, nezgoda nikoli ne počiva. Če se nam pripeti, je dobro imeti zavarovanje, ki nam bo omogočilo hitro odpravo nastalih težav. V Triglav, Zdravstveni zavarovalnici so zato razvili dodatno zdravstveno zavarovanje **Specialisti Nezgoda**.

Z omenjenim zavarovanjem si v primeru novonastalih poškodb, ki vplivajo na zdravje in dobro počutje, zagotovimo hiter in enostaven dostop do zdravnika specialista v okviru samoplačniške zdravstvene obravnave v Sloveniji.

Hitro do specialista za ceno dveh skodelic kave

Ob sklenitvi zavarovanja Specialisti Nezgoda za 10 let bo premija, ki jo bomo plačevali mesečno, znašala 2,99 EUR. To je približno toliko, kot bi v povprečni slovenski restavraciji odšteli za dve skodelici kave. Z njo pa bomo učinkovito poskrbeli tudi za našo finančno varnost v primeru poškodbe in obiska specialista v okviru samoplačniškega sistema zdravljenja. Z zavarovanjem Specialisti Nezgoda v primeru nezgode namreč poskrbimo za kritja:

- **specialistične obravnave** (zavarovanje krije **specialistične preglede**, pripadajoče **enostavne diagnostične preiskave**, kot sta na primer rentgen in ultrazvok ter **enostavne ambulantne posege**, kot je na primer punkcija),
- določenih **zahtevnih diagnostičnih postopkov**, na primer CT (računalniška tomografija), MR (magnetna resonanca), endoskopski UZ (ultrazvok) in drugi,
- hitrega dostopa do **ambulantne rehabilitacije**, kot je na primer fizioterapija.

Zavarovanje tako v primeru poškodbe krije stroške specialistične obravnave v Sloveniji do višine 3.000 EUR. V okviru omenjene zavarovalne vsote pa lahko do 600 EUR namenimo ambulantni rehabilitaciji.

Za dostop do zdravstvene obravnave poskrbi Zdravstvena točka

Ena od prednosti sklenitve dodatnega zdravstvenega zavarovanja pri Triglav, Zdravstveni zavarovalnici je pomoč asistenčnega centra Zdravstvena točka. Strokovno zdravstveno osebje nam namreč lahko odgovori na vsa vprašanja v povezavi z uveljavljanjem zavarovanja in zdravstveno obravnavo.

Sodelavci Zdravstvene točke lahko uredijo tudi naročilo k najprimer-

nejšemu specialistu, ki delo opravlja v bližnjem kraju in pri katerem bomo na vrsto prišli kar najhitreje. V asistenčnem centru namreč dobro sodelujejo s široko mrežo specialistov. Zato so zavarovancem z dodatnimi zdravstvenimi zavarovanji v letu 2017 dostop do specialistične obravnave v povprečju zagotovili že v sedmih dneh od prvega klica v zavarovalnico.

Pred nezgodo obvarujmo tudi družinske člane

Z zavarovanjem Specialisti Nezgoda bomo učinkovito poskrbeli, da bomo v primeru nezgode hitro deležni zdravstvene obravnave. Pravočasna zdravstvena oskrba pa je lahko ključna za dober potek zdravljenja in uspešno okrevanje.

Zato lahko o zavarovanju obvestimo tudi družinske člane, ki so aktivni skozi vse leto in bi jim tovrstno dodatno zdravstveno zavarovan-

vanje še posebej koristilo. Pri tem jih lahko opozorimo, naj tudi sami z ustrezno zaščito in pripravo na različne aktivnosti poskrbijo, da bodo možnosti za nezgode čim manjše.

Za več informacij naročimo svetovalca

Za več informacij o zavarovanju Specialisti Nezgoda lahko povprašamo svetovalce na enem od dvanajstih zastopstev Triglav, Zdravstvene zavarovalnice po Sloveniji ali na spletni strani <http://www.triglavzdravje.si/narocilo-svetovalca> obisk svetovalca naročimo na dom.

Pokličimo lahko tudi brezplačno telefonsko številko svetovalcev Halo zdravje **080 26 64**, kjer nam bodo z veseljem odgovorili na vsa vprašanja o zdravstvenih zavarovanjih.

Prijavnica za Likovno kolonijo Izola 2018

Likovna kolonija v Izoli je že uveljavljen kulturni projekt, ki ga letos jubilejno 20.-tič organizira Komisija za kulturo ZDUS v sodelovanju s hotelom Delfin, OI JSKD Izola in ob finančni podpori Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti.

Letos bo 20. likovna kolonija v sklopu Tedna ljubiteljske kulture posvečena Evropskemu letu kulturne dediščine.

Potekala bo pod naslovom »Dediščina vsakdanjega življenja« od 10. 05. do 13. 05. 2018 v hotelu Delfin, Tomažičeva 10, 6310 Izola.

Zainteresirane udeležence prosimo, da izpolnjeno prijavnico pošljejo na ZDUS, Kebetova 9, 1000 Ljubljana – s pripisom za Komisijo za kulturo ali posredujejo po e-pošti na dijana.lukic@zdus-zveza.si do vključno 7. maja 2018.

PRIJAVNICA

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Tel. št.: _____ e-pošta: _____

Član DU (PZDU): _____

Če bo prostor v hotelu, boste lahko s seboj povabili spremljevalko oz. spremljevalca, ki plača redno ceno storitev hotela Delfin.

Ime in priimek SPREMLJEVALCA (spremljevalke) _____

Podpis kandidatke/kandidata: _____

*Udeleženci, ki ste se že kdaj udeležili likovne kolonije ZDUS, izpolnite samo ime in priimek ter podpis.

Pogoji za udeležbo: Udeleženci kolonije so članice in člani DU s poravnano članarino, ki jo izkažejo s člansko izkaznico.

Kotizacija za udeležence: 81,00 € in turistična taksa (1,27 EUR/dan). Kotizacija, ki delno krije stroške bivanja in prehrane, udeleženci poravnajo na recepciji hotela Delfin. Potne stroške si udeleženci krijejo sami.

Doplačila: za enoposteljno sobo v primeru prostih kapacitet je doplačilo na osebo na dan (po predhodnem povpraševanju v hotelu Delfin).

Za nečlane/zunanje: Udeleženci likovniki, ki ne boste bivali v hotelu, prispevate za stroške organizacije in mentorstva kotizacijo v vrednosti **30,00 € (brez DDV)**. ZDUS vam bo za storitev izstavil račun (**zvišan za DDV**). Udeležencem iz Obale bo hotel zagotovil kosilo. Prijavite se s prijavnico in navedite, da ne boste bivali v hotelu. Prav tako boste od hotela prejeli eno slikarsko platno in vaša umetnina bo postala last ZDUS oz. hotel Delfina.

Izvedbo likovne kolonije omogočata sofinancerja:

Vsi udeleženci: Z izpolnjeno in podpisano prijavnico potrjujete, da **ste seznanjeni in se strinjate**, da bo vaša umetnina postala last ZDUS oz. Delfina.

Hotel Delfin vsem udeležencem likovnikom (članom DU in zunanjim) zagotovi:

- sponzoriranje nakupa slikarskih platen,
- okvirjanje platen, ki bodo razstavljena na 18. F3ŽO v Ljubljani,
- dobrodošlico ob začetku kolonije,
- večerjo ob zaključku kolonije in simbolično darilo za udeležence,
- kosila za udeležence iz Obale.

Komisija za kulturo bo organizirala dve razstavi: prvo v hotelu Delfin ob zaključku kolonije in drugo na 18. Festivalu za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu. Tri najboljša dela, nastala na likovni koloniji, bodo nagrajena.

Po preteku roka za prijavo (7. 5. 2018) boste prijavitelne kandidatke/kandidati na domač naslov ali po e-pošti prejeli urnik dela ter obvestilo o potrebnih materialih.

V primeru vprašanj se obrnite na:

Emma Tibaut – vodja kolonije
tibaut.ema@gmail.com, kontakt: 040/545 755

Dijana Lukić – strokovna sodelavka I

dijana.lukic@zdus-zveza.si, kontakt: 01/62 05 481 ali 051 656 532

Preživite prvomajske počitnice z vnuki na morju Hotel Delfin*** Izola

Ugodnost za družine:
od 27.4. do 2.5.2018
en otrok do vključno
12. leta v sobi z dvema
odraslima osebama
biva brezplačno!

Polpenzion	30.3.–19.4.	20.4.–24.5.
UPOKOJENCI	43 41 €	44 €
OSTALI GOSTJE	47 €	50 €

Cene veljajo na osebo na dan v dvoposteljni sobi. **Doplačila** na dan na osebo: enoposteljna soba, polni penzion, turistična taksa. **Popusti:** upokojenci, ki so člani društva, kluba in aktiva upokojecev imajo **10% popusta na penzijske storitve.**

Majska fešta
2.5.-9.5.2018

Pridružite se nam, da skupaj pozdravimo letošnje poletje. Veselo bo, za kar bodo poskrbeli številni nastopajoči, ples z glasbo v živo, istrska tržnica in ... sardelice in vino, da se bomo imeli fino.

**Sedem dni
plesu in zabave!**

delfi ***
HOTEL

T 05 660 74 00
rezervacije@hotel-delfin.si
www.hotel-delfin.si

POZOR, REDNA VADBA LAHKO POVZROČI DOBRO POČUTJE!

Trenirajte na
varuhzdravja.si

Telovadite, kjerkoli se počutite sproščeno, doma, v pisarni, parku ali hotelu. Telovadite v svojem tempu in uživajte. Telovadite s profesionalnimi trenerji in znanimi osebnostmi. Preizkusite se v različnih vadbah aerobike, joge, pilatesa in drugih.

Vstopite v največjo slovensko spletno telovadnico in trenirajte brezplačno!

**VADBE ZA
STAREJŠE
IN GIBALNO
OVIRANE**

Vse vadbe potekajo v slovenskem jeziku in so pripravljene tako, da jim lahko sledijo tisti, ki še nimajo prav veliko izkušenj z vodenimi vadbami. Posebej so označene vadbe, ki so primerne tudi za starejše in gibalno ovirane.

**VARUH ZDRAVJA
VZAJEMNA**